

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let

Monika Křížová

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Monika Křížová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let

Název anglicky

Institutions for Leisure Time Spending of the Youth up to the age of 18

Cíle práce

Cílem diplomové práce je zmapování činnosti vybrané instituce trávení volného času mládeže do 18 let – její poslání, nabídka služeb, financování a majetek.

Metodika

Studium literatury, terénní šetření a výzkum, analýza činností a fungování vybrané instituce pro trávení volného času mládeže, fotodokumentace.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Financování, instituce, majetek, mládež, sociálně patologické jevy a jejich prevence, volnočasové aktivity

Doporučené zdroje informací

- CARR-GREGG, M. , Shale, E. Pubertáci a adolescenti: průvodce výchovou dospívajících. 1. vyd. Praha: Portál, 2010, 200 s. ISBN 978-80-7367-662-9.
- HÁJEK, B. a kol. Děti, vedoucí, volný čas. Praha: Institut dětí a mládeže MŠMT, 2004. ISBN 80-86784-06-1.
- HÁJEK, B. a kol. Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy. 1. vyd. Praha: Portál, 2008, 240 s. ISBN 978-80-7367-473-1.
- HÁJEK, B. a kol. Pedagogika volného času. 2. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2010, 128 s. ISBN 978-80-7290-471-6.
- HOFBAUER, B. Děti, mládež a volný čas. 1. vyd. Praha: Portál, 2004, 176 s. ISBN 80-7178-927-5.
- PÁVKOVÁ, J. a kol. Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času. 2. vyd. Praha: Portál, 2001, 229 s. ISBN 80-7178-569-5.
- VÁŽANSKÝ, M., SMÉKAL, V. Základy pedagogiky volného času. Brno: Nakladatelství Paido, 1995, 176 s. ISBN 80-901737-9-9.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 ZS – PEF

Vedoucí práce

PhDr. Miroslav Polišenský, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2014

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 24. 11. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 26. 11. 2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala PhDr. Miroslavu Poliškému, CSc., za odborné vedení diplomové práce, rady a návrhy při jejím vypracování. Zároveň děkuji řediteli DDM panu PaedDr. Janu Eichlerovi a Mgr. Janě Pokorné za vstřícnost a poskytnutí cenných informací.

Institute pro trávení volného času mládeže do 18 let

Institutions for Leisure Time Spending of the Youth up to the age 18

Souhrn

Diplomová práce se zabývá institucí pro trávení volného času mládeže do 18 let. Jedná se o příspěvkovou organizaci Dům dětí a mládeže a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků v Ústí nad Labem. Práce je rozdělena na část teoretickou a výzkumnou.

V teoretické části jsou vymezeny pojmy dítě a mládež, volný čas, jeho rozvoj, funkce a možnosti, jsou uvedeny složky volného času a podmínky pro realizaci činnosti ve volném čase, výchova jako taková a výchova mimo vyučování. V této části práce jsou také popsány funkce výchovy mimo vyučování. Závěr kapitoly je věnován typům institucí pro trávení volného času mládeže, druhům příspěvkových organizací podle české právní úpravy (jejich fungování, vznik a hospodaření).

Ve výzkumné části práce se autorka snaží na základě provedeného terénního šetření, pozorování, uskutečněných rozhovorů se zaměstnanci instituce a studia vnitro-organizačních materiálů, výročních zpráv instituce provést institucionální analýzu podle Bronislawa Malinowského. Výsledkem institucionální analýzy je zhodnocení jejich jednotlivých prvků, tj. ekonomické předpoklady a projektová činnost organizace, nemovitosti, směrnice a předpisy, interiér, zařízení a vybavení, personální zajištění a zájmové vzdělávání – aktivity. Na závěr jsou shrnuta doporučení, která by pomohla ke zlepšení činnosti instituce. Hlavním cílem této práce je zjistit, zda instituce plní své poslání.

Summary

The diploma thesis deals with the institutions for leisure time spending of the youth up to the age 18 years. It deals with the contributory organization of the Youth Centre and

Provision for the next education of pedagogical working people in Ústí nad Labem. The thesis is divided into two parts: the theoretical and experimental.

The theoretical part defines the concepts of child and youth, leisure time, its development, function and possibility. There are shown the parts of leisure time and conditions for realization of leisure activities, such as education and education except the school teaching. This part also describes the functions of education outside the class. Conclusion of this chapter is devoted to the types of institutions for leisure time of the teen-agers and the kinds of the contributory organization according to Czech law, its functioning, beginning and managing.

In the research part of the diploma thesis the author tries based on field surveys, observations, realized interviews with employees of the institution and inter-organizational study materials, annual reports of institutions to carry out institutional analysis by Bronislaw Malinowski. The result of the institutional analysis is an evaluation of its individual elements e. g. management of property and project activities of the institution, facilities, instructions, regulations, interiors, staffing and services offer of special education - activities. There are summarized recommendations that could help to improve the function of the institution at conclusion. The main aim of this thesis is to find out whether the institution fulfills its mission.

Klíčová slova: financování, instituce, institucionální analýza, majetek, mládež, projekt, příspěvková organizace, volnočasové aktivity

Keywords: financing, institution, institutional analysis, property, teen-agers, project, contributory organization, activities of leisure time

Obsah

1	Úvod	10
2	Cíl a metodika práce	11
2.1	Cíl práce	11
2.2	Metodika práce	11
3	Teoretická východiska	13
3.1	Vymezení pojmu dítě a mládež	13
3.2	Vymezení pojmu volný čas	14
3.2.1	Děti, mládež a volný čas	15
3.2.2	Vývoj pojmu volný čas	17
3.2.3	Funkce a možnosti volného času	18
3.2.4	Složky volného času	19
3.2.5	Podmínky pro realizaci činností ve volném čase	19
3.2.6	Místa trávení volného času	21
3.2.7	Faktory ovlivňující volný čas dětí a mládeže	22
3.3	Pojem výchova	29
3.4	Formální vzdělávání	29
3.5	Výchova mimo vyučování	30
3.5.1	Hlavní funkce výchovy mimo vyučování	31
3.6	Systém aktivit a institucí volného času	33
3.6.1	Školská zařízení, která nabízejí volnočasové aktivity	34
3.6.2	Nestátní neziskové organizace	35
3.6.3	Nížkoprahová zařízení pro děti a mládež	37
3.6.4	Živnostenské podnikání ve vztahu k dětem a mládeži	37
3.7	Příspěvková organizace	38
3.7.1	Hospodaření příspěvkových organizací	39
4	Výzkumná část	41
4.1	Institucionální analýza Domu dětí a mládeže a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků v Ústí nad Labem, příspěvkové organizace	41
4.1.1	Poslání a cíle organizace	45
4.1.2	Ekonomické předpoklady a projektová činnost organizace	45
4.1.3	Nemovitosti organizace	59

4.1.4	Směrnice a předpisy organizace	63
4.1.5	Interiér, zařízení a vybavení organizace	65
4.1.6	Personální zajištění organizace	68
4.1.7	Zájmové vzdělávání v DDM.....	72
5	Diskuze a výsledky výzkumu	82
6	Závěr.....	85
	Seznam použitých zdrojů.....	87
	Seznam použitých zkratk	92
	Seznam tabulek	93
	Seznam grafů	93
	Seznam obrázků.....	93
	Přílohy.....	96

1 Úvod

Volný čas je důležitou součástí lidského života. Ve volném čase se může člověk svobodně rozhodnout, zda bude aktivně odpočívat, či se účastnit volnočasových aktivit. Při účasti volnočasových aktivit rozvíjí jedinec svou osobnost, sociálně se začleňuje do společnosti, získává praktické zkušenosti. Instituce nabízející volnočasové aktivity tak plní preventivní, zdravotní, sociální a výchovně-vzdělávací funkce.

V jednotlivých věkových obdobích dítěte se může měnit charakteristika jeho zájmů a způsobu využívání volného času. Je důležité, aby byla věnována pozornost při trávení volného času nejen malým dětem, ale i mládeži, neboť trávení volného času má pro ně mimořádný význam. Některé děti se dokáží celé odpoledne jen tak „poflakovat“, nic nedělat, případně nudu zahnat pomocí negativních vlivů (např. drogovou závislostí, fyzickým násilím, šikanou, apod.). Je žádoucí, aby se již mladí lidé naučili smysluplně přistupovat k trávení volného času, když na ně nemají pracovní vytížení rodiče čas.

V současné době existuje v České republice mnoho subjektů, které nabízejí volnočasové aktivity dětem a mládeži. Jedná se například o školní družiny, školní kluby, střediska volného času dětí a mládeže, stanice zájmových činností, nestátní neziskové organizace, soukromé subjekty zřízené jako živnosti.

Jednou z institucí, která nabízí velmi bohatou nabídku volnočasových aktivit pro děti, mládež a dospělé je Dům dětí a mládeže a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, v Ústí nad Labem, příspěvková organizace (dále „DDM“). Jedná se o instituci, jejímž zřizovatelem je Statutární město Ústí nad Labem. Cílem diplomové práce je zhodnotit činnost tohoto zařízení a posoudit, zda plní své poslání.

2 Cíl a metodika práce

V této kapitole diplomové práce bude stanoven cíl diplomové práce a dále bude popsána metodika, která bude zvolena pro praktickou část práce.

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je zjistit, zda vybraná instituce pro trávení volného času mládeže do osmnácti let plní své poslání. Pro analýzu byl zvolen jeden z největších subjektů se sídlem v Ústí nad Labem, a to Dům dětí a mládeže a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, příspěvková organizace. DDM nabízí rozsáhlou nabídku volnočasových aktivit jak pro děti a mládež, tak i pro dospělé. Na uvedené instituci bude provedena institucionální analýza. Pomocí terénního výzkumu budou analyzovány jednotlivé institucionální složky organizace (ekonomické předpoklady, stav nemovitostí, směrnice a předpisy, stav interiéru, zařízení a vybavení, personální zajištění a jednotlivé nabízené aktivity DDM). Na základě institucionální analýzy bude určeno, zda vybraná organizace plní své poslání. Na závěr budou shrnuta doporučení, která by mohla vést ke zlepšení činnosti DDM.

2.2 Metodika práce

Diplomová práce je rozdělena na dvě části, část teoretickou a část výzkumnou. Teoretická část práce bude literární rešerší. Informace budou čerpány z odborné literatury věnující se problematice volného času, pedagogice ovlivňování volného času a z dostupných internetových a legislativních zdrojů.

Výzkumná část se bude zabývat vybranou institucí pro trávení volného času dětí a mládeže do osmnácti let. V praktické části budou informace získávány z terénního výzkumu, vlastním pozorováním, dále z vnitro-organizačních materiálů, výročních zpráv, tj. sběrem a studiem dokumentů. Dále budou informace získávány formou interviewu. Bude použit rozhovor s připraveným okruhem otevřených otázek pro ředitele a zaměstnance DDM. Na základě všech získaných informací bude provedena institucionální analýza zvolené

organizace podle Bronislawa Malinowského¹, při které budou hodnoceny prvky institucionální analýzy, a to ekonomické předpoklady, projektová činnost, stav nemovitostí, směrnice a předpisy, stav interiéru, zařízení a vybavení, personální zajištění a zájmové vzdělávání – aktivity DDM. Jednotlivé prvky institucionální analýzy budou ohodnoceny podle klasifikace 1 – 5, přičemž 1 bude značit velmi dobrý stav, 2 bude značit dobrý stav s výskytem menších nedostatků, 3 bude značit průměrný stav, 4 bude značit vyhovující stav s výskytem větších nedostatků a 5 bude značit nevyhovující stav se zásadními nedostatky.

Výsledky výzkumné práce budou popsány v kapitole Diskuze, kde budou hodnoceny výsledky a budou popsána případná doporučení. Diplomová práce by měla sloužit jako inspirativní dokument pro konkrétní instituci, která se zabývá volnočasovými aktivitami dětí a mládeže do osmnácti let.

¹ Bronisław Kasper Malinowski (1884 Krakov – 1942 New Haven, USA) byl polský a britský antropolog, sociolog a etnograf. Byl zakladatelem funkcionalistické školy ve společenských vědách, tvůrcem sociologické metody zúčastněného pozorování a teorie potřeb. Podle Malinowského je uspokojování potřeb realizováno prostřednictvím organizovaných činností, které se sdružují v celé systémy – instituce. Malinowski jako jeden z prvních rozpracoval problematiku studia institucí ve společenských vědách. V tomto pojetí instituce vystupují jako část celku, jako základní prvky kulturního systému – finance, nemovitosti, směrnice a předpisy, vybavení, personál, aktivity (Soukup, 2000).

3 Teoretická východiska

Tématem těchto kapitol je např. vymezení pojmu dítě a mládež, volný čas, jeho rozvoj, funkce a možnosti, zároveň jsou uvedeny složky volného času a podmínky pro realizaci činnosti ve volném čase. Dále jsou uvedeny faktory ovlivňující volný čas dětí a mládeže, následuje rozbor pojmu výchova jako taková, výchova mimo vyučování, její funkce a především prevence sociálně patologických jevů. Závěr kapitoly teoretických východisek je věnován institucím pro trávení volného času mládeže a příspěvkovým organizacím.

3.1 Vymezení pojmu dítě a mládež

Podle Úmluvy o právech dítěte je dítě lidská bytost mladší 18 let, pokud není samozřejmě zákonem dříve stanovena jako zletilá. Takto se také dá „dítě“ velmi stroze definovat. Ale pod tímto pojmem si většinou nepředstavíme jen osobu mladší 18 let, ale často spíše bezbrannou, zranitelnou a také tělesně a především duševně nevyvinutou lidskou bytost, která potřebuje zvláštní péči a především stálou pomoc, ochranu, porozumění a lásku svého okolí. A i přesto, že se dítě samozřejmě neobejde bez pomoci dospělých, má také svou hodnotu, důstojnost a základní práva, ale i povinnosti (<http://www.iuplnk.eu/news/detska-prava/>).

Školský zákon nahlíží na jedince před vstupem do základní školy jako na děti, které jsou v základním a středním vzdělání brány za žáky a frekventanty vyšších odborných škol a studenty vysokých škol.

V mnoha publikacích najdeme různé věkové rozlišení mládeže. Podívejme se na některé z nich.

Hofbauer ve své knize Děti, mládež a volný čas uvádí, že mladí lidé ve věku od 15 do 25 (případně 26) let se podle běžného chápání a dokumentů mezinárodních organizací pokládají za mládež. Instituce OSN pro statistiku a služby mládeži průběžně využívají tohoto společného vymezení, přihlížejí však také k jiným definicím uplatňovaným

v některých zemích. Bílá kniha o mládeži Evropské komise (2001) do pojmu mládež zahrnuje rovněž mladé dospělé (18 - 25 let) (Hofbauer, 2004, s. 22).

Hájek a kol. v publikaci Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy nahlíží na mládež následovně: Mládeží se následně rozumí věková skupina 18 - 26 let – toto věkové určení vychází z předpokládané ekonomické soběstačnosti, ale např. v Bílé knize o mládeži vydané Komisí Evropských společenství v roce 2001 je mládeží označena věková skupina 15 - 25 let. V některých dokumentech se užívá označení mladiství (10 - 15 let), dospívající (10 - 19 let) nebo mladí lidé (10 - 26 let) (Hájek a kol., 2008, s. 203).

Pedagogický slovník mládeží rozumí sociální skupinu, která je tvořena lidmi ve věku přibližně od 15 do 25 let, kteří již ve společnosti neplní role dětí, avšak společnost jim ještě nepřiznává role dospělých. Má charakteristický způsob chování a myšlení, jiný systém vzorů, norem a hodnot.

Podle údajů Českého statistického úřadu žilo v České republice k 1. 12. 2013 celkem 10 512 419 obyvatel, přičemž 1 400 884 z nich bylo ve věku 15 - 26 let, což představuje necelých 13,3 % (3,5 % ve věku 15 – 18 let; 4,6 % ve věku 19 – 22 let a 5,2 % věku 23 - 26 let).

3.2 Vymezení pojmu volný čas

Tady použijeme poněkud zastaralou definici francouzského sociologa J. Dumazediera, který volný čas chápe jako „souhrn činností, které může člověk provozovat s plnou libovůlí, buď pro odpočinek nebo pro pobavení, či pro rozvoj svých znalostí nebo nezištné školení, pro svou dobrovolnou účast na společenských záležitostech nebo svobodnou tvůrčí činnost poté, když se uvolnil ze závazků pracovních, rodinných i společenských“ (Hájek a kol., 2004, s. 25).

Volný čas chápeme jako dobu, která člověku umožňuje svobodnou volbu činnosti. Každý si tuto činnost volí sice omezeně, avšak není omezována osobními či společenskými

povinnostmi, vykonává ji dobrovolně a má z ní příjemné zážitky a pocit uspokojení (Hájek a kol., 2004, s. 28).

Volný čas je částí lidského života mimo čas pracovní (návštěva školy a pracovní proces) a tzv. čas vázaný, který zahrnuje biofyziologické potřeby člověka (spánek, jídlo, osobní hygienu), chod rodiny, provoz domácnosti, péči o děti, dojíždění za prací a další nutné mimopracovní povinnosti. Volný čas je dobou, kterou má po splnění těchto potřeb a povinností člověk k dispozici pro činnosti sebeurčující a sebevytvářející:

- odpočinek a zábavu;
- rozvoj zájmové sféry;
- zlepšení kvalifikace;
- účast na veřejném životě (Hájek a kol., 2008, s. 10).

Někdy se uplatňuje také pojem čas polovolný, kam se řadí hraniční činnosti na pomezí času povinného a vázaného; jsou to aktivity přinášející radost a současně i případný praktický užitek (ruční práce, kutilství, zahrádkaření) (Hájek a kol., 2008, s. 11).

3.2.1 Děti, mládež a volný čas

Volný čas je dnes součástí života a výchovy všech dětí a mladých lidí; každý z nich má podle Úmluvy o právech dítěte právo na jeho aktivní využití podle vlastní, individuální volby. Jeho trvalou charakteristikou současně proto je jeho demokratizace podle zásady „Volný čas pro každého – volný čas pro všechny“ (Hájek a kol., 2010, s. 103).

Zájmové a neformální vzdělávání významně zasahuje do oblasti naplňování volného času jedince, a je zvláště důležité pro děti a mládež. Volný čas je významnou sociologickou, ekonomickou a pedagogickou kategorií a jeho smysluplné využívání přispívá k rozvoji osobnosti jedince, jeho zájmů a nadání. Často může pozitivně ovlivnit i budoucí profesní dráhu jedince a je významným prostředkem prevence rizikového chování, především dětí a mládeže (MŠMT, 2014).

Volný čas dětí a mládeže má své zvláštnosti. Od volného času dospělých se většinou liší:

- rozsahem;
- obsahem;
- mírou samostatnosti a závislosti;
- nezbytností pedagogického ovlivňování.

Děti mají většinou více volného času než dospělí. Existují však i děti trpící nedostatkem volného času. Mezi dětmi jsou však jedinci, kteří mají volného času nadbytek a neumí jej vhodně vyplnit. Obsah volného času odpovídá věkovým a individuálním zvláštnostem. Aktivita dětí a mládeže jsou většinou pestřejší než u dospělých. Míra samostatnosti také závisí na věku dítěte, jeho psychické i fyzické vyspělosti, na rodinném prostředí a nabídce volného času v regionu (Hájek a kol., 2008, s. 66).

Specifickou zvláštností volného času dětí a mládeže je to, že z výchovných důvodů je žádoucí jeho pedagogické ovlivňování. Děti ještě nemají dostatek zkušeností, nedovedou se orientovat ve všech oblastech zájmových činností, potřebují citlivé vedení. Podmínkou účinnosti je, aby toto vedení bylo nenásilné, nabízené činnosti pestré a přitažlivé, účast na nich dobrovolná. Míra ovlivňování volného času závisí na věku dětí, jejich mentální i sociální vyspělosti i na charakteru rodinné výchovy (Pávková a kol., 2001, s. 15).

Můžeme uvést čtyři základní problémy související s osobně nezvládnutým volným časem, a to: alkoholismus, nealkoholová toxikomanie, majetková trestná činnost a násilná trestná činnost. Dostatek až nadbytek volného času může přivést mladistvého do negativně orientovaných společenských skupin, zejména pochází-li z méně nebo negativně podnětného sociálního prostředí (ať už rodinného, školního, či vrstevnického). Problémem je však i možnost uskutečňovat své zájmy ve volném čase (Hájek a kol., 2004, s. 29).

Děti mají relativně hodně volného času. Společnost by měla mít zájem na tom, jak děti svůj volný čas tráví. Je samozřejmé, že na prvním místě je to záležitost rodiny. Názor, že výchovu dětí ve volném čase plně zabezpečí rodina, je však mylný. Pro tuto funkci má nejen nedostatek času, ale chybí jí i potřebné materiální vybavení a odborná kvalifikace. Rodina též nemůže uspokojit potřebu dětí a zejména dospívajících sdružovat se ve skupinách vrstevníků. Historické zkušenosti i zkušenosti ze zahraničí potvrzují, že

prevence je ve výchově účinnější a také podstatně levnější než náprava chyb a převýchova. A právě kvalitní výchova dětí ve volném čase má výrazný preventivní význam (Pávková, 2001, s. 16).

3.2.2 Vývoj pojmu volný čas

Volný čas prošel ve 20. století prudkým vývojem: podstatně vzrostl jeho rozsah a dosah, vliv a význam pro život jednotlivce, věkových a sociálních skupin, celé mladé generace i společnosti. V důsledku vývoje společnosti i volného času samého se proměňovaly obsahy a způsoby jeho naplňování a zejména ve druhé polovině 20. století nabývaly na tempu a dosažitelnosti (Hájek a kol., 2010, s. 5).

Mezi předpoklady rozvoje volného času patřil růst jeho rozsahu jako důsledek zkracování pracovní doby u dospělých (a jejího odstraňování u dětí a mladistvých), rozšiřování celkového objemu volného času celé populace (a v tom opět zvláště mladé generace) i kumulace volného času do měst, jejichž počet obyvatel v procesu urbanizace rychle rostl celkově i vzhledem k celé populaci (Hofbauer, 2004, s. 25).

V první polovině 19. století byla průměrná denní pracovní doba 12 – 14 hodin.

Ještě na přelomu 19. a 20. století byla desetihodinová tovární i zemědělská práce dětí běžným zjevem, nad nímž se pozastavovali jen sociálně nejcitlivější pozorovatelé – dítě bylo de facto považováno za stejnou pracovní sílu jako dospělý (Matoušek, Kroftová, 1998, s. 37, 38).

Po desetiletích sociálních bojů a úsilí o legislativní vymezení její maximální délka klesla postupně až na 8 hodin denně a 48 hodin týdně. Kolem roku 1900 v Evropě převládal ještě šedesátihodinový pracovní týden; počátkem třicátých let 20. století byl však v mezinárodním měřítku vytyčen požadavek jeho omezení na 40 hodin a s perspektivou dalšího snižování. Po přerušení tohoto vývoje druhou světovou válkou (1939 - 1945) a obnovou v prvních poválečných letech se snahy o čtyřicetihodinový pracovní týden objevily opět koncem padesátých let minulého století.

V následujících desetiletích začal postupný přechod k pětidennímu pracovnímu týdnu a v některých rozvinutých zemích (Francie, Itálie) k týdnu pětatřicetihodinovému (Hofbauer, 2004, s. 26).

3.2.3 Funkce a možnosti volného času

České oficiální dokumenty za funkce volného času pokládají relaxaci, regeneraci, kompenzaci, sociální prevenci a výchovu (Hofbauer, 2004, s. 15).

Funkce a možnosti volného času komplexně vymezil německý pedagog volného času Horst W. Opaschowski (nar. 1941), který za základní považuje:

- rekreaci (zotavení a uvolnění);
- kompenzaci (odstraňování zklamání a frustrací);
- výchovu a další vzdělávání;
- kontemplaci (hledání smyslu života a jeho duchovní výstavba);
- komunikaci (sociální kontakty a partnerství);
- participaci (podílení se, účast na vývoji společnosti);
- integraci (stabilizaci života rodiny a vrůstání do společenských organismů);
- enkulturaci (kulturní rozvoj sebe samých, tvořivé vyjádření prostřednictvím umění, sportu, technických a dalších činností) (Hofbauer, 2004, s. 14, 15).

Rozumné využívání volného času přispívá k tělesnému i duševnímu zdraví, podporuje pozitivní mezilidské vztahy. Odpočínutý a zrekreovaný člověk je také schopen podat dobré pracovní výkony. Je proto ve všeobecném zájmu, aby se lidé už v mládí naučili s volným časem dobře hospodařit (Hájek a kol., 2010, s. 27).

Obecně lze říci, že trávení volného času dětí je významně závislé na iniciativě, informovanosti a možnostech jejich rodičů, což souvisí především se vzdělanostní úrovní a socioekonomickým statutem rodiny (MŠMT, 2014).

3.2.4 Složky volného času

Již zmíněný pan Dumazedier rozlišuje tři složky volného času. Jsou to:

- **Složka relaxační (odpočinek a část relaxace)**

Do této složky počítáme veškerý odpočinek, kromě toho, který je nezbytný pro biologicky podmíněnou obnovu našich sil (pasivní odpočinek včetně krátkého spánku), dále to, co nazýváme zahálením, lenošením, poflakováním se – prostě fyzický odpočinek všeho druhu (nepočítá se sem fyziologicky nutný spánek). Tento odpočinek je spojen převážně s fyzickým, ale i duševním odpočinkem. Můžeme sem zahrnout i známé „dolce far niente“ (sladké nicnedělání – někdo tomu říká povalování se) (Hájek a kol., 2004, s. 26, 27).

- **Složka zábavy**

Do této složky zahrnujeme především to, co nazýváme aktivním odpočinkem, včetně tzv. receptivních činností (tzv. pasivní zábava: televize, poslech CD, zábavné rozhlasové pořady, film, divadlo, koncerty, diskotéky, posezení s přáteli, schůzky s partnery, činnost v zájmovém útvaru, rekreační sportovní činnost) (Hájek a kol., 2004, s. 27).

- **Složka sebevzdělávací a vzdělávací**

Zahrnujeme všechny aktivity, ve kterých si děti rozšiřují svůj vědomostní obzor i své dovednosti. Patří sem i činnost ve spolcích, občanských sdruženích a ostatních organizacích, dále i pěstování koníčků (Hájek a kol., 2004, s. 28).

3.2.5 Podmínky pro realizaci činností ve volném čase

Podmínky pro využívání volného času dětí a mládeže musíme vnímat především tak, jak je vnímají jejich uživatelé. Tento do jisté míry subjektivní pohled je mimo jiné určován i motivací, tedy touhou uspokojovat právě tyto potřeby. O jaké potřeby se především jedná? Jde o následující motivace:

- **relaxační motivace** (činnost je zdrojem osobního uspokojení, odpočinku a zábavy);

- **prestižní motivace** (činnost má mezi kamarády a ve společnosti značnou váhu, například tenis, skateboard, zájezdy do zahraničí, účast na životě takzvané VIP, čili vysoce postavené společnosti);
- **sociální motivace** (činnost umožňuje být ve společnosti lidí, kteří mi vyhovují; činnosti v občanských sdruženích, členství v nejrůznějších sociálních skupinách);
- **rodinná motivace** (přejí si to otec, matka, případně jiní dominující členové rodiny);
- **edukativní motivace** (činnost má něčemu naučit, potřeba vzdělávat se; potřeba připravit se na přijímací zkoušky, na maturitu, mít lepší vědomosti související s mými koníčky apod.) (Hájek a kol., 2004, s. 29).

Tato motivace k jednotlivým činnostem se samozřejmě během života individuálně mění; jednotlivé typy motivace nabývají na převaze v různých údobích života i v různých sociálních situacích podle aktuálního stavu (je to třeba členství v různých skupinách vrstevníků, společenské postavení rodičů apod.). Vlastní představy i osobní motivace jsou jedna věc, nejrůznější bariéry jsou však věc druhá. Takovou bariérou může být třeba nedostatek volného času, nedostatek finančních prostředků, materiální zázemí a mezilidské vztahy v lokalitě, nepochopení pro potřeby dětí a mládeže, odpor rodičů, nedostatek vhodných příležitostí, nedostatek vrstevníků stejných zájmů apod. (Hájek a kol., 2004, 29).

Některé děti a mladí lidé volný čas smysluplně využívat nemohou; s přitažlivou nabídkou se nesetkávají, protože neexistuje nebo k nim nepronikne. Jinou příčinou jsou sociální nebo finanční důvody, neboť četné aktivity volného času dnes vyžadují značné prostředky a pro část rodin se stávají nedosažitelnými. Jejich volný čas se ochuzuje, neodpovídá předpokladům a ambicím člověka; v extrémních případech se stává nudou, pouhým konzumem, přežíváním nebo prázdňem (v. francouzský pojem „le temps vide“). Úmluva o právech dítěte přijata u nás zavazuje smluvní státy mj. k uznání práv dítěte na volný čas, účast ve hře a oddechové činnosti (Hájek a kol., 2010, s. 7).

Další děti a mládež se do nabízené a přístupné volnočasové činnosti zapojit nedovedou a svůj volný čas využít neumějí. Nemají dostatek motivace, trpí malou sebedůvěrou nebo nezájmem; setrvávají ve stereotypu nicnedělání, o nic ze svého ani společenského hlediska

neusilují. Dostávají se tak blízko tomu, že svůj volný čas věnují činnostem individuálně nebo společensky nežádoucím; snadněji podléhají negativním závislostem; k osudu druhých lidí jsou lhostejní nebo se k nim chovají netolerantně, agresivně a xenofobně (Hájek a kol., 2010, s. 7).

3.2.6 Místa trávení volného času

- **Přírodní prostředí**

Součástí a dobrým příkladem citlivého přístupu k volnočasovému využívání prostředí je zřizování cyklistických tras a cyklostezek, které se podle náročnosti dělí do tří tříd a na atraktivních místech umožňují vznik odpočinkových míst, naučných stezek nebo okruhů pro cykloturistické výlety pro rodiny s dětmi (Hájek a kol., 2008, s. 17).

Budují se rovněž zařízení zimních sportů, která šetří přírodu (lyžařské běžecké, sjezdové nebo slalomové areály, bobové dráhy, trasy dálkového běhu na lyžích). Vybavenost doplňují lanovky a lyžařské vleky, sánkařské a bobové dráhy, lyžařské běžecké trati včetně tras pro dálkový běh na lyžích, termální lázně a akvaparky (Hájek a kol., 2008, s. 17).

- **Prostory**

Prostory her dětí a mladých lidí (ulice her – zelené plochy a další prostory města pro spontánní činnosti); různé typy hřišť (od zařízení pro předškolní věk po upravené herní vnitrobloky atd.) pro (zpravidla) přechodné aktivity využívající veřejných míst (divadlo na ulici – mobilní herny – horolezecké stěny – cyklistické trasy); herní koutky ve velkých obchodních domech (Hájek a kol., 2010, s. 12).

- **Zařízení**

Zařízení (školní družiny – školní kluby – nízkoprahové kluby – střediska volného času – sportovní zařízení a otevřená sportoviště s jednoduchou strukturou, nabízející volnočasové zájmové aktivity, dále knihovny – galerie – muzea – dnes také moderní multikomplexy). Nelze opomenout ani komerční zařízení nabízející volnočasové aktivity (diskotéky, posilovny, internetové kavárny atd.) (Hájek a kol., Praha 2010, s. 12, 13).

3.2.7 Faktory ovlivňující volný čas dětí a mládeže

Dnes (a zřejmě i v dohledné budoucnosti) je nabídka využití volného času pro děti a mládež soustředěna do dvou hlavních oblastí – státem řízené a nevládní. Řadu potřeb aktivit dětí a mládeže ve volném čase uspokojuje rodina nebo skupiny vrstevníků. Tyto aktivity se však nyní začínají přesouvat v mnoha případech do institucí s přímým výchovným působením. Na státní úrovni jsou to především školy a školská zařízení, z oblasti mimo přímou působnost státu jsou to pak místní zařízení, občanská sdružení a soukromé a další subjekty (Hájek a kol., 2004, s. 35).

Paleta těch, které se podílejí na náplni volného času dětí a mládeže, je velice pestrá. Většinou se vzájemně ovlivňují, ať už si konkurují, nebo spolupracují. Jsou to:

- **přírozené výchovné instituce** (rodina, skupiny vrstevníků, lokální pospolitosti – například obec);
- **instituce se zprostředkovaným výchovným působením** (společenské prostředí, občanská sdružení, soukromé subjekty, cestovní kanceláře, hromadné sdělovací prostředky apod.);
- **instituce s přímým výchovným působením** (školy, školská zařízení, vzdělávací subjekty, církve apod.) (Hájek a kol., 2004, s. 30).

Hlavními výchovnými činiteli, kteří ovlivňují volný čas dětí, jsou rodiče, učitelé a vychovatelé. Značný je však i vliv vrstevníků a médií (Hájek a kol., 2010, s. 34).

Základem je prostředí místní. V něm děti a mladí lidé trvale žijí; zde realizují převážnou většinu svého volného času a odtud postupně přecházejí k aktivitám širšího dosahu a rostoucího individuálního a společenského významu. Přitom nadále přetrvávají rozdíly mezi různými sociálními prostředími (vesnice – malé město – velkoměsto – satelity), které dnes zčásti vyrovnávají unifikující tendence, spjaté zvláště s rozvojem elektronických médií (Hájek a kol., 2010, s. 113).

Podívejme se podrobněji na faktory ovlivňující volný čas dětí a mládeže, zejména na rodinu, skupinu vrstevníků, lokální pospolitosti, společenské prostředí, občanská

sdružení a podobné subjekty, hromadné sdělovací prostředky, soukromé subjekty, školy, střediska pro volný čas dětí a mládeže, školní družiny a kluby.

Rodina

Ve volném čase dětí a mládeže hraje velkou roli rodina, a to jednak jako nejpřirozenější skupina ve společnosti, jednak jako časově první výchovné prostředí dítěte. Činnosti, které si dítě vybírá, jsou dány v nemalé míře nejen množstvím volného času, osobnostními předpoklady dítěte, nýbrž i tím, jaké hodnoty rodina uznává jako důležité, finančními možnostmi rodičů a jejich představami, jakým způsobem by mělo jejich dítě svůj volný čas trávit. Často se v této sféře promítají i nenaplněná přání rodičů a jejich vlastní ctižádost. To může mnohdy dítě povzbudit k vyšším výkonům nebo naopak v něm vyvolat pocit méněcennosti.

Z hlediska rodiny a jejího působení na dítě existují dvě roviny či oblasti volného času. První z nich je ovlivňování zájmů dítěte, resp. způsobu jejich naplnění, druhou pak jsou společné aktivity rodičů s dětmi (Hájek a kol., 2004, s. 30).

Dříve, kdy rodinné systémy byly stabilní, se zkušenosti předávaly z jednoho pokolení na druhé, což dnes není. Rodiny spolu trávily více času než dnes. V důsledku zásadních společenských a ekonomických proměn došlo i ke změně hodnotového systému a některé nemateriální hodnoty jsou podceňovány nebo opomíjeny.

Spousta rodičů neví, že s dítětem musí strávit určitou sumu času, protože to dítě ke svému rozvoji potřebuje. Děti nemusí kupovat drahé věci, ale musí s ním strávit čas, musí si s ním povídat, poslouchat ho a brát ho vážně, musí reagovat na to, co říká a co dělá (MŠMT, 2014).

Rodina je první instancí pro předávání vzorů a volby zálib, a to i sportovních. Řada rodičů nabízí svým dětem spoustu věcí, ale nedbá na volný čas dětí, na to, co děti ve svém volném čase dělají a s kým ho tráví. Řada rodičů z důvodů finančních, časových apod. dětem v oblasti volného času nemůže nabídnout příliš mnoho, někteří to zase nepokládají za důležité (MŠMT, 2014).

Skupina vrstevníků

V ní se promítají možné aktivity, které může dítě či mladý člověk naplňovat v neformálních skupinách svých kamarádů. Velice záleží na tom, jaké hodnoty a z nich vyplývající cíle tato skupina uznává. To může být skupina, která naplňuje svůj volný čas žádoucím způsobem (může být jak organizovaná v nějakém sdružení, či to může být naprosto neformální parta kamarádů), nebo naopak to může být skupina s negativním postojem k obecně uznávaným hodnotám (organizovaná např. jako gang či pouliční parta) a působící ve společnosti destruktivně (Hájek a kol., 2004, s. 30, 31).

Dítě může některé dovednosti získat výhradně mezi ostatními dětmi. Patří sem například vytváření a udržování vztahů, umění rovnoprávné komunikace, prosazení se. Naučí se přijímat nezdár i pochvalu, zveřejňovat vlastní pocity, diskutovat, argumentovat, spolupracovat na společném úkolu, nést odpovědnost vůči ostatním, respektovat je (Hájek a kol., 2004, s. 20).

Především mládež ve věku 13 – 15 let tráví volný čas venku, v partě a to víc než 4 hodiny denně. Je zde velký prostor ke vzniku závadových part ubíjejících čas, páchajících trestnou činností nezletilých. Pro děti a mladistvé je charakteristická skupinová trestná činnost, např. projevy určité násilné činnosti (vlajkonoši páchající divácké násilí na fotbalových stadionech, sprejeři, vandalové, výtržníci). Party mladistvých jsou i častým místem prvního kontaktu s drogou (MŠMT, 2014).

Lokální pospolitosti

Pod tímto pojmem budeme chápat zejména obec (ale třeba i sídliště nebo sídlištní blok) a vliv sousedských vztahů na možnosti a kvalitu uplatňování potřeb volného času jejími nedospělými členy. Také zde působí neformální skupiny dětí a mladistvých i vztahy mezi místními institucemi a ostatními občany, sousedské vztahy, ale i lokální politické subjekty, které spolu ne vždy komunikují tak, aby se mohly dohodnout na tom, co je pro děti prospěšné a jaké podmínky a jakým způsobem by měly pro své děti vytvořit (Hájek a kol., 2004, s. 31).

Společenské prostředí

Je to většinou odraz lokální pospolitosti a jejího sociálního složení. Velkou roli hrají znovuvytvořené tradice založené na společenském postavení. Společenské postavení rodičů, eventuálně i jejich hmotné zázemí mívá odraz i ve vztazích mezi dětmi, které mnohdy uznávají hodnoty, které převzaly od rodičů, a tím vytvářejí i určité vnitřní sociální členění. Tato tendence se mění s věkem dětí (Hájek a kol., 2004, s. 31).

Občanská sdružení a podobné subjekty

O volný čas dětí a mládeže pečují také sdružení, která si podle svého různorodého zaměření kladou různé cíle, ať už výchovné, vzdělávací nebo rekreační, či různě specificky zaměřené (Hájek a kol., 2004, s. 31).

Hromadné sdělovací prostředky

Zde se jedná o zprostředkovaný výchovný a vzdělávací záměr (pokud nejde přímo o vzdělávací pořady či naučné články), z něhož si děti podle návodu svých rodičů, učitelů, vedoucích, kamarádů i dalších osob mohou vybírat zdroj informací, který na ně může mít pozitivní, ale i negativní vliv. Patří sem především televize, rozhlas, ale také film, videoprogramy, noviny a časopisy, internet. Do jisté míry sem můžeme počítat i odbornou a krásnou literaturu (Hájek a kol., 2004, s. 31, 32).

Mnohé televizní programy a počítačové hry oblíbené mezi mladými lidmi se vyznačují vysokou mírou násilí. Z výzkumů jasně vyplývá, že časté sledování násilností může u mladých lidí vyvolat agresivitu. Mladí lidé se stávají „imunními“ vůči násilí, a časem mohou dokonce začít považovat násilí za přiměřený způsob řešení problémů (Carr-Gregg, M., Shale, E., 2010, s. 171, 172).

Zejména menší dítě může nabýt dojmu, že násilí je přirozenou součástí života a jeho páchaní je jednou z účinných možností, jak dosáhnout svého. Fascinace mediálním násilím se již projevila v šikanování na všech stupních škol. Děti se mohou vlivem násilí v médiích stát necitlivými k utrpení jiných, mohou se začít chovat výrazně agresivněji a mohou si navodit pocit trvalého strachu z okolního světa (MŠMT, 2014).

Určitá míra zalíbení v akčních filmech a videohrách nemusí být nutně příznakem nějakých problémů, pokud je tato záliba kompenzována pozitivním vlivem rodiny, školy a jinými aktivitami ve volném čase, pokud se dítě umí dívat na média kritickými očima (MŠMT, 2014).

Současná mladá generace tráví s médii více času než s jakoukoli jinou aktivitou, kromě spánku. Děti a mládež užívají média stále intenzivněji a často i více médií zároveň. I když stále platí, že nejvíce času tráví děti sledováním televize, ve starších věkových skupinách dětí hraje již důležitější roli internet (MŠMT, 2014).

Podle výsledků Evropského sociálního výzkumu patří sledování televize k nejrozšířenějším způsobům trávení volného času obecně. Třetina mladých lidí ve věku 15 - 30 let se dívá 1,5 až 2,5 hodiny denně. Tato hodnota se v letech 2002 až 2010 výrazně nezměnila (MŠMT, 2014).

Z výsledků výzkumu Hodnotové orientace dětí ve věku 6 - 15 let vyplývá, že denně se na televizi dívají přibližně tři čtvrtiny dětí, ale několikrát do týdne ji sleduje více než 90 % dotázaných. Míra sledování televize stoupá s věkem a také souvisí s tím, zda ji dítě má ve svém pokoji. V tomto případě platí i vztah, že čím starší dítě je, tím spíše televizi v pokoji má. U televize také více času stráví děti rodičů s nižším vzděláním. Vzdělanostní úroveň rodiny se také odráží v celkovém trávení volného času. Děti z rodin s nižší vzdělanostní úrovní bývají pasivnější, navštěvují méně často organizované volnočasové aktivity a na televizi jim tak zbývá více času. Ve věkové kategorii 13 - 15 let uvedlo 45 %, že jim rodiče pořady v televizi nikdy nezakazují. U dětí pak nekontrolované sledování televize může nést následky jako je zaměňování „televizní reality“ s realitou všední, běžně žitou (Hodnotové orientace dětí ve věku 6 - 15 let, 2011) (MŠMT, 2014).

Soukromé subjekty

Sem patří zejména cestovní kanceláře se svými poznávacími, pobytovými a ozdravnými zájezdy pro děti a mládež a úroveň jejich výchovně vzdělávacího působení; dále pak nejrůznější podnikatelské firmy pořádající akce pro děti a mládež, umělecké agentury, rekreační zařízení se svými nabídkovými volnočasovými programy, hypermarkety

s koutky pro děti nebo s různými víkendovými a dalšími akcemi (Hájek a kol., 2004, s. 32, 33).

Školy

Škola svým přístupem k využívání volného času, který je realizován v návaznosti na výuku (před a po výuce) a v jejím průběhu, významně přispívá k osvojení si aktivního nebo pasivního přístupu dětí a mládeže k trávení volného času a hlavně k optimální kvalitě volnočasových aktivit dětí a mládeže (MŠMT, 2014).

Většina škol nabízí možnost aktivního trávení volného času formou nepovinných předmětů, kroužků apod. Část škol dává v době mimo vyučování k volnému využití svá hřiště a tělocvičny jiným organizacím (MŠMT, 2014).

Střediska pro volný čas dětí a mládeže

Plní funkci výchovně vzdělávací a rekreační. Je to souhrnný termín pro domy dětí a mládeže s širokou zájmovou působností a pro stanice zájmových činností, které jsou specializované na konkrétní zájmové oblasti. Jsou určena jak pro děti a mládež, tak pro jejich rodiče i další veřejnost (Hájek a kol., 2004, s. 33).

Střediska volného času organizují různorodé pravidelné či jednorázové aktivity a plní funkci výchovně-vzdělávací a rekreační. Můžeme je rozdělit na domy dětí a mládeže se širokou působností v mnoha zájmových oborech a na stanice zájmových činností specializované na konkrétní zájmovou činnost. Nabídka činností je určena všem věkovým kategoriím dětí, žáků a studentů, včetně rodičů a dalších zájemců, a je značně široká. Vedle pravidelné zájmové činnosti (zájmové kroužky, kluby, kurzy) organizují střediska příležitostné akce, včetně víkendových (exkurze, přednášky, besedy), prázdninovou činnost (tábory, odborná soustředění), soutěže, přehlídky a nabídku různých spontánních aktivit (MŠMT, 2014).

Podle Zprávy o mládeži 2013 bylo v České republice 310 středisek volného času. Jejich činnost v daném roce zabezpečovalo 14,5 tis. pedagogických pracovníků, z nichž více než

85 % bylo externích. Zájmové útvary měly v roce 2012/13 celkem 268,4 tis. účastníků (tj. o 13 590 více než v předešlém roce) (MŠMT, 2014).

Vedle těchto státních institucí je v ČR přibližně 1 500 nestátních neziskových organizací, které taktéž nabízejí volnočasové aktivity pro děti a mládež a jejichž činnost spadá do oblasti vzdělávání neformálního (Hodnotové orientace dětí ve věku 6 - 15 let, 2011) (MŠMT, 2014).

Školní družiny

Mají výchovnou, vzdělávací a rekreační funkci pro žáky základní školy v době mimo vyučování a v době školních prázdnin pro žáky prvního stupně. Do jisté míry plní i funkci sociální. Její činnost probíhá zejména v době od konce vyučování do konce pracovní doby rodičů, ale i před vyučováním (tzv. ranní družiny). Je určena pro mladší věkové kategorie (Hájek a kol., 2004, s. 33).

Školní družiny jsou většinou zřizovány přímo v základních školách. Počet školních družin zůstává v posledních pěti letech stabilní – ve školním roce 2012/2013 jich existovalo v České republice 3 974 (MŠMT, 2014).

Školní kluby

Zabezpečují výchovnou, vzdělávací, zájmovou a tematickou rekreační činnost, nabízí příležitostné a spontánní činnosti. Školní kluby zpravidla vznikají při základních školách, víceletých gymnáziích, ale mohou také existovat jako samostatná školská zařízení pro zájmové vzdělávání (MŠMT, 2014).

Mají obdobnou funkci jako školní družiny. Jsou určeny žákům II. stupně základní školy a žákům víceletých gymnázií (nejvýše však do věku odpovídajícímu ukončení povinné školní docházky). Obsahem odpovídají zhruba obsahu práce školních družin, jsou však organizačně i obsahově přizpůsobeny kategorii starších žáků. Jejich činnost je zaměřena zejména na zájmové aktivity provozované ve volném čase.

3.3 Pojem výchova

Termín výchova bývá nejčastěji chápán jako záměrné, cílevědomé, dlouhodobé působení vychovávajícího na vychovávaného v pozitivním smyslu. Podobně lze odvodit i pojem výchova ve volném čase. I zde jsou hlavními znaky záměrnost a cílevědomost. Jako specifická oblast výchovy má však své specifické cíle a probíhá ve specifických podmínkách (Hájek a kol., 2008, s. 65).

Vzdělávání (tedy výchova i učení) probíhá ve třech hlavních oblastech:

- **formální** – to znamená oficiální vzdělávání ve školách;
- **mimoškolní** – v institucích výchovy mimo vyučování – školních družinách, školních klubech, střediscích pro volný čas dětí a mládeže, domovech mládeže, dětských domovech a z našeho hlediska především v zájmových organizacích a občanských sdruženích;
- **neformální** – zahrnuje vše, co se jedinec naučí během života v rodině, z hromadných sdělovacích prostředků, z prostředí, které ho obklopuje.

Všechny oblasti jsou důležité a navzájem se prolínají a doplňují (Hájek a kol., 2004, s. 85).

Základní smysl výchovy tvoří rozvinutí lidských hodnot i postojů a vybavení člověka znalostmi a dovednostmi, které mu budou umožňovat cítit se bezpečněji a mít více prožitků a uspokojení v životě (Vážanský, M., Smékal, V., 1995, s. 57).

3.4 Formální vzdělávání

Pojmem formální vzdělání je dle Strategie celoživotního učení ČR označováno vzdělávání realizované ve vzdělávacích institucích, zpravidla školách. Jeho funkce, cíle, obsah, organizační formy a způsoby hodnocení jsou vymezeny právními předpisy. Zahrnuje získávání na sebe navazujících stupňů vzdělání (základního vzdělání, středního vzdělání s výučním listem, středního vzdělání s maturitní zkouškou, vyššího odborného vzdělání, vysokoškolského vzdělání), jejichž absolvování je potvrzováno příslušným osvědčením (výučním listem, maturitním vysvědčením, vysokoškolským diplomem apod.) (MŠMT, 2014).

3.5 Výchova mimo vyučování

Souvislost mezi pojmy výchova a volný čas se dá vyjádřit trojím způsobem. Výchova pro volný čas (k volnému času) zdůrazňuje cílové zaměření této oblasti výchovy. Podstatou je utváření, rozvíjení a kultivování schopností, dovedností, motivace a kompetencí pro hodnotné využívání volného času. Termín výchova ve volném čase bere v úvahu specifické podmínky výchovy. Je součástí výchovného působení v té části lidského života, o které může člověk relativně svobodně rozhodovat. Pojem výchova volným časem označuje aktivity ve volném čase, příslušné instituce, použité metody a formy jako prostředky výchovy. Naznačuje obsahové a institucionální působení individuální, prostřednictvím zařízení, sdružení, médií apod. Tyto tři druhy vyjádření vztahu mezi výchovným procesem a volným časem se tedy liší podle toho, zda zdůrazňujeme výchovné cíle, podmínky výchovy nebo prostředky výchovy. Využívání volného času je cílem, podmínkou i prostředkem současně (Hájek a kol., 2008, s. 67).

V současnosti se výchova mimo vyučování charakterizuje těmito rysy:

- probíhá mimo povinné vyučování;
- mimo bezprostřední vliv rodiny;
- uskutečňuje se ve volném čase;
- je zajišťována institucionálně (Hájek a kol., 2010, s. 18).

Cílem výchovy ve volném čase je naučit děti kvalitně využívat jejich volný čas, chápat jej jako významnou životní hodnotu. Říká se, že nejvíce jsou ohroženy děti, které nemají žádný zájem. Pro vzbuzování a modelování zájmů slouží seznamování se širokou škálou volnočasových aktivit, objevování vlastních dispozic a jejich rozvíjení, sestavování racionálního režimu dne, uvědomění si vlastních hodnot a rozvíjení zdravého sebevědomí atd. (Hájek a kol., 2004, s. 90).

3.5.1 Hlavní funkce výchovy mimo vyučování

Podle Hájka a kol., 2004, jsou tyto hlavní funkce výchovy mimo vyučování:

- **výchovně-vzdělávací funkce**, která je uskutečňována prakticky v každém dětském organizovaném kolektivu, neboť vedoucí tohoto kolektivu se vždy snaží předat svým svěřencům (pro charakter zařízení, instituce, či sdružení charakteristické) vědomosti, dovednosti a návyky;
- **zdravotní funkce**, která je naplňována jednak nápomocí ke zdravému životnímu stylu, střídání činností různého charakteru, pohybovou činností a nápomocí ke získání a upevnění nezbytných hygienických návyků;
- **sociální funkce** – péče o děti během pracovní doby rodičů, vyrovnávání rozdílů mezi různými sociálními typy dětí, vytváření žádoucích sociálních vztahů;
- **preventivní funkce** – omezení agresivity, záškoláctví, drogové závislosti, gamblerství, závislosti na virtuální droze, problémů v oblasti sexu.

Sociální funkce však může mít i jiné pojetí. Ve volném čase se lidé dostávají do rozmanitých druhů sociálního prostředí. Mají možnost navazovat nové sociální vztahy, většinou s lidmi, se kterými je spojují podobné zájmy, názory, postoje. Volnočasové skupiny mívají pestrou strukturu z hlediska věku, sociálního postavení, zdravotního stavu apod. To dává mnoho příležitostí pro rozvoj sociálních kompetencí, komunikativních dovedností, sociální interakce a percepce. Účast ve volnočasových sociálních skupinách přispívá k socializaci člověka (Hájek a kol., 2008, s. 72).

Prevence sociálně patologických jevů

Volný čas se objektivně prodlužuje, ale objevuje se problém, jak získaný čas naplnit. Objevuje se fenomén nudy. Zda nudu odstraníme sledováním nekonečných televizních příběhů, které pro mnohé konzumenty zastupují skutečné autentické osobní prožitky, nebo něco jiného co nabízí současná konzumní společnost. Nabízené aktivity (otázkou je, zda to jsou aktivity v pravém smyslu slova) kompenzující nudu neplní zcela svou funkci. Při povrchním odstraňování nudy pouhým okamžitým vzrušením není osobnost jedince zasažena a nevzbuzuje hlubší emoce, fantazii, rozum – pocit prázdnoty přetrvává a pak jedinec hledá jiné způsoby jak se nudy zbavit – např. stimulujícími prostředky jako jsou

drogy či alkohol. Tyto prostředky mohou být výrazem přání skutečných zážitků, často i adrenalinových (Hájek a kol., 2010, s. 8).

Skupiny dětí, u nichž je riziko k sociálně patologické činnosti:

- děti bez zájmu;
- děti, které sice navštěvují některé organizované zájmové činnosti, většinou na přání rodičů, ale neztotožňují se s nimi (i u těchto dětí je možný únik k drogám či jiným zástupným aktivitám) (Hájek a kol., 2008, s. 192).

Z výzkumů zabývajících se sociální deviací mládeže vyplývá, že životní styl založený na trávení volného času v partách, v návštěvách hospod, restaurací, heren, diskoték a v nicnedělání podporuje vznik sociálně patologických jevů a asociální chování. Kvalita takového trávení volného času je velmi nízká, uvedené aktivity lze charakterizovat spíše jako ubíjení času než jeho naplňování (MŠMT, 2014).

Asociální chování lze charakterizovat jako nespolečenské, nerespektující mravní normy, porušující práva ostatních. Typickým znakem jsou krádeže, záškoláctví, agresivní chování. Pro tyto jedince je charakteristické, že si splňují pouze okamžitou potřebu. Dlouhodobější cíle a plány jsou jimi ignorovány. Jejich zájmy se v podstatě koncentrují na to, jak může jejich bezprostřední okolí napomáhat k uspokojení jejich potřeb (MŠMT, 2014).

Prevence sociálně patologických jevů v oddílech, kroužcích, sborech spočívá především v budování kvalitních sociálních vazeb na základě vzájemné empatie a tolerance, pěstování komunikačních dovedností, to jest nejen spolu kultivovaně hovořit, ale také umět si naslouchat, kladným hodnocením a pochvalou posilovat sebevědomí a sebeuvědomování (Hájek a kol., 2004, s. 93).

Neboť především nedostatek kvalitních sociálních kontaktů a nenaplněnost volného času vede k útěku od reality, k zástupným činnostem, jako je například užívání škodlivých látek, gamblerství či virtuální drogy. Nenaplněný volný čas dětí má přirozenou tendenci k sociálně patologickým činnostem, k destruktivním aktivitám (Hájek a kol., 2004, s. 93, 94).

Ve výchovných programech se klade důraz na prevenci, která je pojmána podle stupně ohrožení dětí a mládeže:

- **nespecifická primární prevence** – zahrnuje veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního chování prostřednictvím volnočasových aktivit;
- **specifická primární prevence** – je cíleně zaměřena na předcházení a omezení výskytu různých forem rizikového chování dětí;
- **všeobecná prevence** – je orientována na standardní populaci, u níž nebyla zjištěna tendence k rizikovému chování;
- **selektivní prevence** – je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšenou hrozbu rizikového chování;
- **indikovaná prevence** – je orientována na jednotlivce i skupiny, u nichž byl již zaznamenán výskyt rizikových faktorů v chování, ať ve škole, nebo v rodině (Hájek a kol., 2008, s. 192, 193).

Efektivními metodami jsou zejména interaktivní programy, které žákům pomáhají čelit sociálním tlakům, zkvalitňovat komunikaci, zvládat konflikty a stresové situace, zvyšovat zdravé sebevědomí, umožňují individuálně působit nebo vést rozhovory v malých skupinkách. Naproti tomu neúčinné jsou hromadné jednorázové akce, pouhé předávání informací, zastrašování, citové apely (Hájek a kol., 2008, s. 193).

3.6 Systém aktivit a institucí volného času

Systém aktivit a institucí volného času chápeme jako součást sociální struktury, uspořádání relativně stálých prvků společenského systému. Charakterizuje ho uplatnění diferenciacních faktorů, např. demografické, národnostní, zdravotní, majetkové, třídní nebo profesní struktury účastníků. Skládá se z plurality aktérů, kteří jsou vedeni snahou optimálně uspokojovat své potřeby (subjektivní stránka procesu), musí však respektovat také požadavky prostředí (Hájek a kol., 2008, s. 11).

Systém volnočasových aktivit a institucí je rovněž součástí politického uspořádání společnosti a mechanismu řízení celospolečenských procesů, které podstatně přispívají

k jeho rozvoji (systém státní moci, zásady ústavy, právní řád, vztahy státních orgánů, politických organizací a hnutí, instituce, zájmové skupiny). V těchto procesech se rovněž uplatňují specifické normy, politické tradice, postoje a orientace. Politický systém tak spoluvytváří určitou variantu společenského systému (nebo tomu naopak brání). Má proto vliv i na vznik, pojetí a podobu systému volného času dětí a mládeže, jemuž napomáhá politická a morální, právní a hmotná podpora volnočasových aktivit a institucí. Ty přijímají politické dokumenty a legislativní opatření, zajišťují jejich realizaci (Hájek a kol., 2008, s. 11).

Subjekty angažované ve volnočasových aktivitách:

- resort ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy;
- ostatní resorty a subjekty podílející se na volném času dětí a mládeže;
- nestátní subjekty.

3.6.1 Školská zařízení, která nabízejí volnočasové aktivity

Podle ustanovení školského zákona (zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání) jsou do školských zařízení pro zájmové vzdělávání (vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání) zahrnuta střediska volného času (což jsou domy dětí a mládeže a stanice zájmových činností), školní družiny a školní kluby. Mezi ubytovací a výchovná zařízení (vyhláška č. 108/2005 Sb., o školských, výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních, ve znění pozdějších předpisů) patří domovy mládeže, internáty a školy v přírodě (Hájek a kol., 2008, s. 141).

Střediska volného času (dále SVČ) jsou zpravidla právní subjekty. Domy dětí a mládeže jsou zařízení s širokou zájmovou působností. Pokud se zabývají pouze jednou zájmovou oblastí, mají název stanice zájmových činností. Jejich služby (stejně jako ostatní zařízení zájmového vzdělávání) mohou jako účastníci využívat děti, žáci, studenti, pedagogové, rodiče s dětmi, příp. další zájemci (Hájek a kol., 2008, s. 142).

Střediska pro volný čas dětí a mládeže jsou zařazovány do sítě škol a školských zařízení. Na základě tohoto zařazení vyplývá nárok na státní příspěvek na činnost. Zřizovateli DDM mohou být školský úřad, obec, církev, soukromý nebo jiný subjekt.

Domy dětí a mládeže byly od samého začátku ustavovány jako státní zařízení na ovlivňování organizované zájmové činnosti dětí a mládeže v kroužcích. Měly snahu obsáhnout všechny zájmové oblasti, které byly rozděleny do skupin na společenskovední, estetickovýchovné, tělovýchovné a sportovní, turistické, technické, přírodovědné (Pávková a kol., 2001, s. 128).

Domy dětí a mládeže jako zařízení zájmového vzdělávání hrají dnes v rozvoji zájmových aktivit našich dětí a mládeže významnou a dále rostoucí roli. Potvrzuje to i skutečnost, že počet účastníků pouze jejich pravidelné zájmové činnosti se od roku 2002 vyrovnává počtu členů sdružení dětí a mládeže (Hájek a kol., 2008, s. 42).

Základní umělecké školy a jazykové školy také nabízejí vzdělávání ve volném čase, ale jsou řazeny mezi školy (Hájek a kol., 2010, s. 51).

3.6.2 Nestátní neziskové organizace

Nabídka nestátních neziskových organizací (dále „NNO“) má nezastupitelnou roli v naplňování volného času dětí a mládeže. Volnočasové aktivity nabízejí také neškolské subjekty (různé nestátní neziskové organizace): občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, nadační fondy, církevní právnické osoby, nízkoprahová zařízení. Dalším typem nabídky jsou aktivity provozované jako živnosti.

Na území celé ČR působí např. organizace typu Skaut, Pionýr, Duha, Česká tábornická unie, Sokol a další tělovýchovné organizace, zájmové sdružení hasičů, rybářů. Velké množství sdružení má pouze místní působnost: např. různá sdružení přátel při školách a školských zařízeních.

Řada sdružení je ustavena podle zákona o sdružování občanů. Zakládat sdružení mohou občané (ale i právnické osoby), čímž se stávají právnickými osobami se všemi náležitostmi z toho plynoucími. Sdružení vzniká registrací u ministerstva vnitra. Jiným typem subjektů jsou obecně prospěšné společnosti (OPS) a školské právnické osoby (např. salesiánská střediska mládeže). Nestátní neziskové organizace (NNO) pracující s dětmi a mládeží představují kromě škol a školských zařízení důležitý prvek ve vytváření žádoucí nabídky pro aktivní využití volného času dětí a mládeže. Svou činností významnou měrou doplňují a obohacují výchovně-vzdělávací činnost škol, školských zařízení a rodin. Umožňují dětem a mládeži rozvíjet přirozeným způsobem jejich schopnosti, dovednosti a talent a připravují je na budoucí život (Hájek a kol., 2008, s. 149, 150).

Na podporu NNO vypisuje MŠMT ČR dotované programy, které mají za cíl:

- podporu rozvoje nestátního neziskového sektoru v oblasti práce s dětmi a mládeží;
- podporu vytváření nabídky volnočasových aktivit pro organizované i neorganizované děti a mládež zajišťované NNO;
- podporu mimoškolních zájmových aktivit, participace a dobrovolné práce s dětmi a mládeží;
- rozvoj mobility a mezinárodní spolupráce mládeže;
- zvýšení odbornosti dobrovolných pracovníků NNO.

Další programy na podporu činnosti s dětmi a mládeží se zaměřením na prevenci sociálně patologických jevů vypisuje ministerstvo vnitra, ale i orgány veřejné správy. Prostředky jsou přidělovány granty a jsou účelově vázány na přijatý program. Nezastupitelnou roli ve vytváření společensky žádoucí nabídky aktivit volného času mají obce se samostatnou působností, kterým zákon o sociálně-právní ochraně dětí ukládá „vytvářet předpoklady pro kulturní, sportovní, jinou zájmovou a vzdělávací činnost dětí“ a dalšími ustanoveními sleduje péči obce o ohrožené děti. Mají zejména sledovat využívání jejich volného času, nabízet jim programy pro využití volného času se zřetelem k zájmům dětí a jejich možnostem, spolupracovat se školami a dalšími subjekty (Hájek a kol., 2008, s. 150).

3.6.3 Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Tato zařízení mají především sociální poslání a jsou určena neorganizovaným dětem a mládeži (klientům), kteří se nacházejí v obtížné životní situaci (narušené rodinné či vrstevnické vztahy, nízká sociální a životní úroveň, problémy ve škole či v zaměstnání, zdravotní handicap), jsou ohroženi sociálně patologickými jevy (kriminalita, zneužívání návykových látek, násilí, diskriminace, záškoláctví, nezaměstnanost) nebo mají vyhraněný životní styl neakceptovatelný většinovou společností (ideologické skupiny, gangy). Jako své základní poslání si vytkla doprovázet tyto jedince v obtížných životních situacích a přispívat ke zlepšení kvality jejich života. Cíl je následně definován jako zlepšení kvality jejich života, předcházením či snížením sociálních rizik vyplývajících z jejich způsobu života, umožnit jim lépe se orientovat v sociálním prostředí, napomáhat při vytváření podmínek pro řešení nepříznivých sociálních situací. Každé NZDM si vytváří program a rozsah činnosti podle svých podmínek. Služba zařízení je poskytována na základě „nízkoprahovosti“ – tj. maximální přístupnost a odstranění sociálních, psychických či jiných bariér. Účast na činnosti je bezplatná, klient se nemusí registrovat ani jinak přihlašovat a může zůstat v anonymitě, může kdykoli přijít nebo odejít podle svého uvážení. Jedná se o výše zmíněnou nabídku spontánních aktivit. Základním prostředkem pro oslovení a získání klientů je atraktivní nabídka možností trávení volného času, touto cestou je vytvářen prostor pro přirozené navázání kontaktu s cílovou skupinou a následné poskytování sociálních služeb (Hájek a kol., 2008, s. 150, 151).

3.6.4 Živnostenské podnikání ve vztahu k dětem a mládeži

Početnými subjekty jsou různí organizátoři a provozovatelé nabídky dětských volnočasových aktivit na komerčním základě. Zřizují se jako živnosti. Mohou se zaměřovat na získávání dovedností (hudební či výtvarné kurzy apod.) nebo na sociální služby pro zaměstnané rodiče (hlídání dětí spojené s některými zájmovými aktivitami – malování, zpěv, hry na hudební nástroje apod.). Specifickou oblastí jsou různí provozovatelé táborů a dalších činností, neboť volnočasové aktivity a práce s dětmi podle zákona č. 695/2004 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), a podle nařízení vlády č. 469/2000 Sb., kterým se stanoví obsahové náplně živností ve znění nařízení vlády

č. 491/2004 Sb., nejsou vázané živnosti a není pro ně vyžadovaná odborná způsobilost. Mezi subjekty naplňující volný čas dětí a mládeže musíme zařadit i různé herny, internetové kavárny a diskotéky, jež na základě komerce nabízejí různé aktivity ve volném čase, aniž se snaží o výraznější výchovné působení (Hájek a kol., 2008, s. 152).

3.7 Příspěvková organizace

V české právní úpravě rozlišujeme příspěvkové organizace dvojího druhu:

1. příspěvkové organizace zřizované územním samosprávným celkem na základě:

- zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů
- zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

2. příspěvkové organizace zřizované státem, které jsou upraveny:

- zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

Fungování příspěvkových organizací (dále „PO“) je v ČR upraveno řadou dalších právních předpisů, např.: zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, ústavním zákonem č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, čl. 101 odst. 3, řešící vlastnictví majetku obcí a krajů, ústavním zákonem č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, Hlava 7, čl. 991 vymežující územní samosprávné celky, obce a kraje. Další normy jsou tvořeny zřizovatelem příspěvkových organizací dle potřeb.

V ČR jsou příspěvkové organizace právnickou osobou veřejného práva, vznikají a zanikají rozhodnutím zřizovatele. Zřizovatel vydává o vzniku PO zřizovací listinu, která musí obsahovat náležitosti vymezené zákonem. Příspěvková organizace zřízená územním samosprávným celkem se zapisuje do obchodního rejstříku, návrh na zápis podává zřizovatel. Zřizovatelé jsou trojího typu, a to: obec, kraj a stát. Hlavní činností PO je činnost vymezená zřizovatelem při jejím zřízení.

Registr ČSÚ k 31. 12. 2013 uvádí počet příspěvkových organizací 10 627, z toho 214 státních a 10 441 zřízených kraji a obcemi.

3.7.1 Hospodaření příspěvkových organizací

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, uvádí o hospodaření příspěvkových organizací následující:

- Příspěvková organizace hospodaří s peněžními prostředky získanými hlavní činností a s peněžními prostředky přijatými ze státního rozpočtu pouze v rámci finančních vztahů stanovených zřizovatelem. Dále příspěvková organizace hospodaří s prostředky svých fondů, s prostředky získanými jinou činností, s peněžními dary od fyzických a právnických osob, s peněžními prostředky poskytnutými ze zahraničí a s peněžními prostředky poskytnutými z rozpočtů územních samosprávných celků a státních fondů, včetně prostředků poskytnutých České republice z rozpočtu Evropské unie, z finančních mechanismů a přijatých příspěvkovými organizacemi z Národního fondu. Hlavní činností je činnost vymezená zřizovateli příspěvkové organizace zvláštním zákonem a vykonávaná příspěvkovou organizací. V případě příspěvkové organizace zřízené zvláštním zákonem je hlavní činnost vymezená zvláštním zákonem.
- Hospodaření příspěvkové organizace se řídí jejím rozpočtem, který po zahrnutí příspěvku ze státního rozpočtu nebo stanovení odvodu do státního rozpočtu musí být sestaven jako vyrovnaný. Rozpočet příspěvkové organizace může zahrnovat pouze náklady a výnosy související jen s jí poskytovanými službami, které jsou předmětem její hlavní činnosti.

Finanční vztahy stanovené zřizovatelem jsou:

1. příspěvek na provoz ze státního rozpočtu nebo odvod z provozu do státního rozpočtu
2. individuální a systémové dotace na financování programů a akcí
3. návratná finanční výpomoc

4. odvod z odpisů
5. dotace na úhradu provozních výdajů, které jsou nebo mají být kryty z rozpočtu Evropské unie včetně stanoveného podílu státního rozpočtu na financování těchto výdajů
6. dotace na úhradu provozních výdajů podle mezinárodních smluv, na základě kterých jsou České republice svěřeny peněžní prostředky z finančních mechanismů včetně stanoveného podílu státního rozpočtu na financování těchto výdajů

Za zásadní rys příspěvkových organizací je považována skutečnost, že jako jediný typ PO, kterou může obec zřídit, má k tomuto ÚSC rozpočtový vztah. Tzn., že výše zmíněné finanční prostředky z rozpočtu zřizovatele nejsou poskytovány na základě smlouvy podle soukromého práva, ale rozhodnutím zřizovatele o výši příspěvku (http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/studie_skarabelova_prispevkove_organizace_pro_web.pdf).

4 Výzkumná část

Pro výzkumnou část diplomové práce byla vybrána příspěvková organizace Dům dětí a mládeže a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků v Ústí nad Labem² (dále „DDM“).

Ve zmiňované organizaci autorka provedla terénní šetření, studium vnitro-organizačních materiálů a rozhovor s pracovníky DDM (s ředitelem, účetní a interními pedagogickými pracovníky). Rozhovor byl uskutečněn v několika etapách během října 2014, doplňující otázky byly pokládány ještě v říjnu 2015. Výstupy rozhovoru budou použity v této části diplomové práce.

Při návštěvě DDM bylo autorce umožněno nahlédnout do hospodaření organizace. Byla podrobně seznámena s předpisy, směrnici a s personálním zajištěním organizace. Autorka měla možnost detailně si prohlédnout veškerý interiér a vybavení objektu DDM. Na základě zjištěných informací autorka zhodnotila činnost vybrané organizace podle institucionální analýzy B. Malinowského. Při analýze byly hodnoceny tyto prvky: ekonomické předpoklady, směrnice, předpisy, stav interiéru, zařízení, personální zajištění a nabízené zájmové činnosti. Cílem výzkumné části diplomové práce je zjistit, zda výše zmiňovaný DDM plní své poslání.

4.1 Institucionální analýza Domu dětí a mládeže a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků v Ústí nad Labem, příspěvkové organizace

S účinností od 01. 10. 2008 zřídilo Statutární město Ústí nad Labem Dům dětí a mládeže Ústí nad Labem, příspěvkovou organizaci. Zřizovací listina byla schválena usnesením Zastupitelstva města Ústí nad Labem dne 18. 09. 2008. Dne 05. 09. 2013 došlo ke schválení dodatku, kterým se upravil s účinností od 01. 10. 2013 název organizace na název: Dům dětí a mládeže a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků,

² Ústí nad Labem je statutární město na severozápadě Čech. Je centrem Ústeckého kraje (patří k nejmladším v ČR - k 31. 12. 2014 byl průměrný věk 41,1 let, patří mu nejnížší vzdělanostní úroveň v republice, k 30. 6. 2015 činila nezaměstnanost 9,40 %) a okresu Ústí nad Labem. Je sedmým největším městem Česka. K 1. 1. 2015 zde žilo 93 409 obyvatel.

Ústí nad Labem, příspěvková organizace. Zároveň tímto dodatkem došlo k rozšíření činnosti organizace o poskytování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

V současné době poskytuje DDM zájmové vzdělávání ve třech lokalitách: Velká Hradební 1025/19, Skorotická 643 a Pražská 127, Ústí nad Labem. Provozní doba na pracovištích je proměnlivá, např. v ulici Velká Hradební je od 6:00 do 21:30 hodin, kromě letních měsíců, kdy je provozní doba upravena podle plánu letní činnosti.

Pro přehlednost je uvedena tabulka se základními identifikačními údaji organizace.

Tabulka č. 1: Základní identifikační údaje organizace

Název právnické osoby vykonávající činnost školského zařízení:	Dům dětí a mládeže a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Ústí nad Labem, příspěvková organizace
Právní forma:	příspěvková organizace (zapsána v obchodním rejstříku vedeném u Krajského soudu v Ústí nad Labem v oddílu Pr, vložce číslo 823)
Identifikační číslo:	751 50 131
Sídlo:	Velká Hradební 1025/19, PSČ 400 01, Ústí nad Labem
Zastoupená:	PaedDr. Janem Eichlerem, ředitelem DDM
Zřizovatel:	Statutární město Ústí nad Labem, Velká Hradební 2336/8, PSČ 401 00, Ústí nad Labem
Odloučená pracoviště:	Stadion mládeže, Skorotická 643, PSČ 400 01, Ústí nad Labem
	Stanice mladých turistů, Pražská 127, PSČ 400 01, Ústí nad Labem
Webové stránky právnické osoby:	http://www.ddmul.cz
E-mail:	info@ddmul.cz

Zdroj: vlastní zpracování

DDM je výchovně vzdělávací zařízení pro volný čas dětí a mládeže, které poskytuje zájmové vzdělávání. Volný čas dětí a mládeže je tak naplňován zájmovou činností, která je zaměřená na různé oblasti. Veškerá činnost DDM se řídí vyhláškou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (dále „MŠMT“) č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání a zákonem 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších změn a zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

V souladu s výše uvedenými zákony a vyhláškou nabízí DDM tyto činnosti:

- pravidelné
- příležitostné
- prázdninové
- soutěže a přehlídky
- individuální práce
- spontánní činnosti
- odbornou pomoc
- vzdělávací činnost

Činnost DDM je zaměřena na všechny věkové kategorie (dětí z mateřských a základních škol, studenty, rodiče s dětmi, dospělí) a to bez ohledu na místo jejich trvalého bydliště. Organizaci tak navštěvují nejen zájemci z Ústí nad Labem, ale i zájemci ze spádových obcí např. z Chuderova, Neznaboh, Žežic, Horních Zálezel, Velkého a Malého Března, Svádova, Valtířova, Olšinek, Sebusína a dalších.

Organizace na základě přání účastníků rozšiřuje nabídku svých zájmových činností. Pružně reaguje na současné trendy. Nově otevřené kroužky jsou plně obsazeny. K 30. 6. 2015 byl celkový počet zapsaných účastníků v pravidelných zájmových útvarech 3 448 (oproti stavu k 30. 10. 2014 se počet účastníků zvýšil o 465). Ve školním roce 2014/2015 nabízelo DDM zájmové vzdělávání v 223 pravidelných zájmových útvarech.

Při zajištění výchovně vzdělávací činnosti spolupracuje DDM s těmito organizacemi:

- Střediska volného času (domy dětí a stanice zájmové činnosti i v jiných městech), školy – základní, střední, základní umělecké školy (dále „ZUŠ“), základní školy praktické a speciální
- Sdružení rodičů a přátel Domu dětí a mládeže při DDM (pomáhá zajišťovat externí vedoucí, tvorbu a realizaci projektu a zajišťování akcí)
- Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
- Pedagogicko-psychologická poradna (individuální, pomoc při řešení zapojení problémových dětí do zájmových útvarů a zpětná pomoc a rada při „objevení“ problémového dítěte, spolupráce při přípravě seminářů, při řešení šikany, ubližování, při problémech na letních táborech, aj.)
- Pedagogické centrum v Ústí nad Labem
- Zdravotní ústav Ústí nad Labem
- Český rybářský svaz
- Sdružení dětí a mládeže Tilia, Centrum ochránců přírody Tilia
- Ústecká krajská rada dětí a mládeže
- Asociace neziskových organizací Ústeckého kraje
- Českomoravské taneční organizace
- Český svaz aerobiku
- Asociace turistických oddílů mládeže
- Okresní svaz hokejbalu v Ústí nad Labem
- Asociace školních sportovních klubů

Od září roku 2010 sídlí DDM v ulici Velká Hradební 1025/19 a to v nově rekonstruovaných prostorách Kulturního střediska města Ústí nad Labem. Při rekonstrukci byl vybudován bezbariérový přístup pro vzdělávání účastníků s tělesným postižením. Podle ředitele DDM se přestěhováním do jiného objektu trojnásobně zvýšily prostory pro zájmovou činnost, což dřívější sídlo neumožňovalo. Přesto podle něj současné prostory v sídle Velká Hradební nedostačují, např. je potřeba zvětšit stávající klubovnu.

4.1.1 Poslání a cíle organizace

Hlavním posláním organizace je vytvářet podmínky pro trvalé uspokojování potřeb dětí, mládeže a dospělých, při smysluplném trávení volného času. Na základě smysluplného trávení volného času dětí a mládeže přispívá DDM zejména k prevenci sociálně-patologickým jevům, k rozvíjení osobnosti a talentu.

Zájmové vzdělávání dětí, mládeže a dospělých je realizováno ve všech zájmových oblastech, a to formou pravidelných, příležitostných, spontánních aktivit, víkendových a prázdninových akcí, rekreačních činností, táborů, odborných, osvětových akcí a metodických činností. V průběhu celého roku včetně sobot, nedělí a svátků jsou uskutečňovány zejména zájmové činnosti příležitostné a prázdninové aktivity.

Cíle DDM:

- naučit účastníky zájmového vzdělávání aktivně využívat svůj volný čas
- naučit účastníky zájmového vzdělávání rozvíjet svůj zájem (oblíbenou aktivitu) i talent
- naučit účastníky zájmového vzdělávání získávat nové poznatky, zkušenosti, dovednosti i návyky
- naučit účastníky zájmového vzdělávání realizovat se v kolektivu ostatních účastníků, popřípadě se umět adaptovat v různých typech kolektivů a prostředí
- vytvářet a zkvalitňovat podmínky pro poskytování nabídky zájmového vzdělávání žáků a studentů se zaměřením na klíčové kompetence (tzn. kompetence k učení, občanské kompetence, komunikativní kompetence, environmentální výchovu)

4.1.2 Ekonomické předpoklady a projektová činnost organizace

DDM se při hospodaření řídí obecně platnými právními předpisy pro hospodaření příspěvkových organizací. Jedná se o zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 586/1992 Sb.,

o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Kontrola hospodaření je zajišťována vnitřním kontrolním systémem a vnější kontrolou (finanční kontrolou ze strany zřizovatele).

Na základě dodatku č. 2 zřizovací listiny ze dne 17. 09. 2009 byl organizaci předán k hospodaření majetek ve vlastnictví zřizovatele. Jedná se o movitý majetek v celkové účetní hodnotě 4 768 892,- Kč dle stavu zjištěného k 01. 01. 2009, majetek movitý vedený na podrozvahových účtech v celkové hodnotě 1 321 203,- Kč dle stavu zjištěného k 01. 01. 2009 a majetek nemovitý.

Pro přehlednost je uvedena tabulka předaného nemovitého majetku k hospodaření DDM.

Tabulka č. 2: Soupis nemovitého majetku

Místo poskytování školských služeb	st. p. č./ppč.	výměra v m ²	
Nemovitost: Skorotická č. p. 643			
ostatní plocha - sportoviště a rekreační plocha	221/2	23 530	Bukov
zastavěná plocha a nádvoří včetně objektu č. p. 643	221/2	310	
zastavěná plocha a nádvoří včetně garáže	311/4	18	
Nemovitost: Pražská č. p. 127			
ostatní plocha - zeleň	632/1	1 461	Vaňov
zastavěná plocha a nádvoří včetně stavby bez č. p.	632/2	124	
zastavěná plocha a nádvoří včetně objektu č. p. 127	633	468	

Zdroj: vlastní zpracování

Financování DDM je prováděno:

- příspěvkem od zřizovatele
- ze státního rozpočtu
- vlastními zdroji z hlavní a hospodářské činnosti (úplata účastníků zájmového vzdělávání)
- granty a dotacemi

- sponzorskými dary

Veškeré účetní operace organizace zajišťuje hlavní účetní. Mzdová účetní se stará o finanční operace ohledně mzdových prostředků. O čerpání finančních prostředků DDM jsou vedeny veškeré záznamy v účetnictví. V případě, že zaměstnanci potřebují dokoupit např. nějaký materiál pro zájmový kroužek, musí vyplnit „Žádanku o povolení čerpání finančních prostředků“. Žádanka musí být řádně vyplněna (jméno žadatele, požadovaná částka, účel, tzn. na co budou finanční prostředky využity, pro koho je čerpání finančních prostředků určeno), podepsána příkazcem operace, správcem rozpočtu a hlavní účetní. V DDM je podle vnitřní finanční kontroly určen příkazcem ředitel a správcem rozpočtu hlavní účetní.

V roce 2014 hospodařila organizace především s finančními prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu, s prostředky na provoz od zřizovatele a s prostředky získanými od účastníků zájmového vzdělávání (z úplat). Na financování celkových neinvestičních výdajů DDM (hlavní činnost) činil podíl státního rozpočtu cca 37 %, podíl zřizovatele cca 13 %.

Schválený rozpočet Statutárního města Ústí nad Labem na provoz DDM byl pro rok 2014 ve výši 3 037 000,- Kč, během roku došlo k úpravě rozpočtu na částku 3 591 740,- Kč, skutečné čerpání k 31. 12. 2014 činilo 3 591 740,- Kč. Oproti čerpání roku 2013 došlo ke zvýšení výdajů o 489 590,- Kč.

Díky finanční podpoře Statutárního města Ústí nad Labem jsou uskutečňovány příležitostné akce a táborová činnost. Nabídka aktivit DDM se tak stává přístupnou širokému spektru účastníků. V průběhu roku 2014 došlo ke zvýšení příspěvku na provoz o 400 000,- Kč. Jednalo se o příspěvek na krytí nákladů souvisejících s pořádanými akcemi pro sociálně slabší skupiny dětí bez spoluúčasti rodičů.

Výnosy z prodeje služeb v roce 2014 činily 5 627 708,60 Kč. Jedná se o finanční prostředky získané od účastníků zájmového vzdělávání (tj. za jednotlivé kroužky, tábory, kurzy apod.), ze vstupného a startovného. Z těchto výnosů je hrazena významná část

nákladů na činnost DDM. Finanční prostředky získává DDM také pronájmem učeben (např. jazykové školy), pronájmem divadelního sálu (např. Apoštolské církvi) a sportovišť na Stadionu mládeže.

Účastníci zájmového vzdělávání se podílejí na financování organizace a to tím způsobem, že uhradí na období školního roku stanovenou výši úplaty za pravidelnou činnost v zájmovém útvaru, pro ostatní činnosti jsou úplaty stanovovány průběžně. Způsob úhrady úplaty si může účastník zvolit sám. Je mu umožněno provést úhradu hotově, převodem, nebo třetí stranou (zaměstnavatelem klienta). V případě platby zaměstnavatelem klienta, je faktura vystavena účastníkovi na základě poskytnutých údajů se 14 denní splatností.

Poplatky zájmových útvarů (dále „ZÚ“) se mohou lišit, neboť vycházejí z finanční náročnosti konkrétního útvaru a na potřebě materiálního zabezpečení ZÚ. Výše úplaty je nastavena takovým způsobem, aby pokryla veškeré náklady kroužku. Na určování výše úplaty se podílí vedoucí oddělení (pozn.: DDM má 9 oddělení) spolu s externími pracovníky. Poplatky na 1 účastníka se pohybují ve výši od 350,- Kč do 3 000,- Kč za rok. Průměrná platba na 1 člena zájmového kroužku činí 1 350,- Kč. Výše úplaty, kterou musí účastník uhradit, je zveřejňována a uváděna na přihláškách a v informačních materiálech.

Ve výjimečných případech může být úplata za ZV snížena nebo prominuta, a to u dětí se sociálním znevýhodněním nebo zdravotním postižením. O snížení či prominutí úplaty rozhoduje ředitel DDM (§ 123 odst. 4, zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon v platném znění). Přehledy o ZÚ včetně jejich poplatků předkládá ředitel DDM zřizovateli. Podle dostupných informací je zřejmé, že pravidlem DDM není zvyšování cen zápisného, pokud to situace nevyžaduje. DDM se tak snaží držet stálé ceny.

DDM je místem, kde se scházejí i dospělí lidé, avšak DDM dotuje jen děti a mládež, dospělí si musí vše hradit sami. Podle statistických údajů tvoří jednu pětinu účastníci starších 18 let.

Díky spolupráci s partnerskými organizacemi (např. Český rybářský svaz, Klub českých turistů, Sdružení rodičů a přátel DDM) se daří DDM personálně, materiálně a finančně zajistit mnohé z akcí.

K rozšíření a zkvalitnění zájmového vzdělávání v roce 2014 přispěly i další významné příjmy. Jednalo se o finanční prostředky získané ve spolupráci s Republikovým centrem vzdělávání v projektu na vytvoření pracovních příležitostí v rámci veřejně prospěšných prací k umístění uchazečů o zaměstnání „Jedeme dál“, projektu „Vzdělávání pro pracovníky domu dětí a mládeže a základních uměleckých škol“, v rámci Operačního programu Cíl 3/Ziel3 „Vyrůstat - srůstat v sasko-českém pohraničí“, „Vyrůstat - srůstat - Pokračování.“ a „Energie pro zítřek – česko-německý projekt k energetické inovaci subjektů pro práci s dětmi a mládeží“, realizací projektu evropské dobrovolné služby „Colour workroom“ v rámci dotačního programu Mládež v akci.

K posílení financování přispívají i příjmy z doplňkové činnosti (tj. pronájmy učeben a sportovišť). Za jednotlivé užívání sportovišť na Stadionu mládeže se platí vstupné podle platného ceníku. Výše jednotlivých hřišť je stanovena následovně: hokejbalové hřiště 200,- Kč/hod. (duben – září), 250,- Kč/hod. (říjen – březen); tenisový kurt 100,- Kč/hod.; hřiště na futsal, basketbal, házená 100,- Kč/hod.; hřiště na beachvolejbal 100,- Kč/hod.; hřiště na nohejbal 100,- Kč/hod.; vstupné do skateparku činí 30,- Kč/den. Neorganizované děti do věku 18ti let mají tenisové kurty, beachvolejbalový kurt a víceúčelové hřiště za poloviční ceny.

V případě, že v prostorách objektu DDM na adrese Velká Hradební neprobíhají příležitostné nebo pravidelné činnosti, je možné si pronajmout taneční sály a klubovny. Pronájem je možný i o víkendech, pouze po dohodě s vedením DDM. Ceny za pronájem jednotlivých kluboven jsou různé, například klubovna s technikou stojí 200,- Kč/hod., klubovna bez techniky 150,- Kč/hod., klubovna výpočetní techniky 250,- Kč/hod., taneční sál malý 200,- Kč/hod, taneční sál velký 250,- Kč/hod., divadelní sál bez techniky 400,- Kč/hod., divadelní sál s technikou 500,- Kč/hod., keramická dílna 400,- Kč/hod. Roční pronájem klubovny v dopoledních hodinách stojí 3 000,- Kč za měsíc, za školní rok (září – červen) vychází celková cena na 30 000,- Kč.

V DDM je možnost adoptovat si některá zvířátka, která se nacházejí v zoo koutku (např. želva vodní, užovka červená, křeček zlatý, potkan laboratorní, morče, králík domácí, osmák degu, pískomil mongolský apod.). Jednotlivé druhy zvířat mají určený poplatek na příslušný rok tak, aby po jeho úhradě bylo možné zaplatit krmivo a stelivo. Po jeho uhrazení se jedinec stává adoptivním rodičem. Adoptivní rodič obdrží „Osvědčení o adopci zvířete“, toto osvědčení poté opravňuje k návštěvě adoptovaného zvířete. Poplatky se pohybují od 100,- Kč do 250,- Kč za rok, záleží na druhu zvířete.

Oblast odměňování zaměstnanců byla posílena finančními prostředky v rámci rozvojových programů MŠMT (Zvýšení platů pedagogických pracovníků regionálního školství, Zvýšení platů pracovníků regionálního školství). Ke zkvalitnění činnosti DDM přispěly finanční prostředky získané v rámci rozvojového programu MŠMT „Zabezpečení okresních a krajských kol soutěží MŠMT“.

Okresní a krajské soutěže MŠMT z pověření dotuje krajský úřad. Ostatní soutěže finančně zajišťuje DDM, nebo jsou zajišťovány z projektů či prostředků získaných od sponzorů. Z fondu Ústeckého kraje byla poskytnuta v roce 2014 neinvestiční účelová dotace ve výši 25 000,- Kč na podporu významných krajských soutěží („Ekologická olympiáda“ a „36. ročník Středoškolské odborné činnosti“).

V roce 2014 byl schválen radou města účelový investiční příspěvek ve výši 500 000,- Kč na pořízení nového služebního automobilu pro DDM. Investiční prostředky od zřizovatele jsou důležitým faktorem, který umožňuje další rozvoj organizace. Tyto finanční prostředky se podílejí na zvyšování úrovně materiálního vybavení DDM.

Dle sdělení hlavní účetní se DDM v zimních obdobích potýká s velkými výdaji za dodávku tepla. Zvýšené výdaje za dodávku tepla jsou zapříčiněny zejména situací, kdy DDM sídlí ve stejném objektu jako Kulturní středisko města Ústí nad Labem. Protože v objektu není oddělené vytápění, doplácí DDM na pořádané akce (např. plesy) Kulturního střediska města Ústí nad Labem během zimních měsíců. Vyúčtovaná spotřeba tepla se rozpočítává mezi DDM a kulturní středisko. Tuto situaci se snaží vedení DDM řešit tím způsobem, že nárokuje u Statutárního města Ústí nad Labem cca 400 – 500 tisíc Kč navíc, aby těmito

finančními prostředky pokrylo větší spotřebu tepla. Zatím bylo vždy ze strany města vyhověno.

Jedním z největších finančních výdajů DDM je roční nájemné budovy v sídle Velká Hradební, nájemné činí cca 1 milion korun za kalendářní rok.

V roce 2013 obdržel DDM granty, ze kterých byly zakoupeny administrativním pracovníkům notebooky. Ze získaných projektových peněz pořizuje DDM pomůcky pro výuku (např. dataprojektor a interaktivní tabule).

Ze státního rozpočtu jsou hrazeny platy zaměstnanců a externích pracovníků. Krajský úřad Ústeckého kraje (dále „KÚ“) dostává finanční prostředky od Ministerstva školství a ty dále přiděluje DDM podle počtu žáků. U projektových činností jsou platy zaměstnanců hrazeny i z finančních prostředků Evropské unie.

Skatepark v areálu Stadionu mládeže byl v letech 2006 vybudován díky finančním prostředkům z EU a KÚ. Protože nekvalitní povrch skateparku nevydržel, musela se provést v roce 2014 jeho rekonstrukce. Na celkovou rekonstrukci skateparku o ploše 1 400 m² v areálu Stadionu mládeže byly získány finanční prostředky ze zdrojů Statutárního města Ústí nad Labem. Na základě výběrového řízení byla vybraná firma Mystic constructions s.r.o., která zpracovala projektovou dokumentaci a poté zahájila stavební práce. Nejprve došlo k demontáži stávajících sportovních prvků a terénním úpravám. Poté došlo k následné výstavbě nového skateparku s použitím betonových sportovních překážek (funboxy, bazén, rampa atd.). Rekonstrukce moderního skateparku vyšla na 5 083 930,- Kč. Na akci „DDM ÚL – Slavnostní otevření Skateparku“, která proběhla 28. 6. 2014 pod záštitou Statutárního města Ústí nad Labem, DDM a SK8 BOARD Klubem Ústí nad Labem, byl poskytnut finanční příspěvek města ve výši 140 000,- Kč.

DDM si pronajímá tělocvičnu na ZŠ ve Vojnovičovi ulici a Na Vyhlídce. V těchto tělocvičnách provozuje DDM taneční kroužky, kroužky pro mažoretky a roztleskávačky.

Údržba budov DDM je zajišťována stálým zaměstnancem - údržbářem. Není nutné tudíž nakupovat „ve velkém“ služby od firem. Údržbář zastane práci od vymalování, sekání trávy, stříhání keřů až po jednotlivé drobné opravy, čímž dochází k úsporám na položkách služeb a oprav.

V následujících tabulkách je uveden přehled nákladů a výnosů z hlavní a hospodářské činnosti DDM za rok 2014. Údaje jsou uvedeny v Kč. V celkovém výsledku hospodaření k 31. 12. 2014 nevykazuje organizace ztrátu.

Tabulka č. 3: Přehled nákladů z hlavní a hospodářské činnosti za rok 2014

Náklady celkem	26 690 881,57	349 987,44
Název položky	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
Spotřeba materiálu	2 595 132,50	18 427,00
Spotřeba energie	1 336 106,00	84 484,00
Opravy a udržování	9 671,00	0,00
Cestovné	204 849,00	0,00
Ostatní služby	7 614 073,73	0,00
Mzdové náklady	9 742 676,00	183 021,00
Zákonné sociální pojištění	2 696 071,00	62 231,00
Jiné sociální pojištění	43 086,55	0,00
Zákonné sociální náklady	64 231,69	1 824,44
Jiné sociální náklady	135 720,00	0,00
Odpisy dlouhodobého majetku	512 266,00	0,00
Tvorba a zúčtování opravných položek	33 000,00	0,00
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	273 369,00	0,00
Ostatní náklady z činnosti	1 430 220,24	0,00
Kurzové ztráty	408,83	0,00

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 4: Přehled výnosů z hlavní a hospodářské činnosti za rok 2014

Výnosy celkem	26 697 895,89	629 699,00
Název položky	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
Výnosy z prodeje služeb	5 627 708,60	0,00
Výnosy z pronájmu	0,00	629 699,00
Čerpání fondů	559 314,01	0,00
Ostatní výnosy z činnosti	20,00	0,00
Úroky	252,29	0,00
Výnosy z transferů	20 510 600,99	0,00
Výsledek hospodaření před zdaněním	7 014,32	279 711,56

Zdroj: vlastní zpracování

Pozn: Údaje jsou čerpány ze zkráceného výkazu zisků a ztrát ze stránek české justice.

Projektová činnost DDM:

Financování česko-německých projektů (dotační program Cíl3/Ziel3) je zprvu řešeno půjčkou od zřizovatele Statutárního města Ústí nad Labem, neboť DDM potřebuje nejprve mít k dispozici peníze na předfinancování prostředků. Vyúčtování EU probíhá většinou po kvartálech, ale problém je, že se dlouho čeká, než vše projde kontrolami. Než organizace obdrží dotační prostředky za vyúčtovaný kvartál, trvá to např. i devět měsíců. Na základě žádosti ředitele DDM byla organizaci poskytnuta návratná finanční výpomoc ve výši 2 000 000,- Kč. Tato finanční výpomoc byla využita na realizaci projektů a překlenutí časového nesouladu mezi vzniklými výdaji a dobou přijetí dotace na projekty Cíl 3, „Vyrůstat – srůstat – Pokračování“ a „Energie pro zítřek - Česko-německý projekt k energetické inovaci subjektů pro práci s dětmi a mládeží“.

Následující tabulka uvádí informace o rozpočtech již realizovaných projektů Cíl 3, „Vyrůstat – srůstat – Pokračování“ a „Energie pro zítřek - Česko-německý projekt k energetické inovaci subjektů pro práci s dětmi a mládeží“.

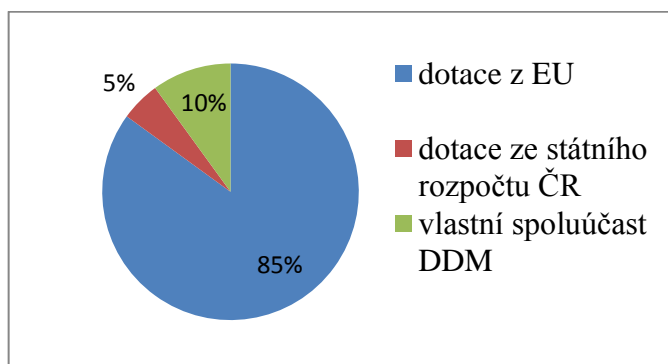
Tabulka č. 5: Rozpočty již zrealizovaných česko-německých projektů z dotačního programu Cíl3/Ziel3

	Název projektu	
	"Energie pro zítřek - česko-německý projekt k energetické inovaci subjektů pro práci s dětmi a mládeží"	"Vyrůstat-srůstat-Pokračování"
dotace EU	249 948,20 €	227 224,89 €
dotace ze státního rozpočtu ČR	14 702,80 €	13 366,17 €
vlastní podíl organizace	29 405,60 €	26 732,34 €
celkový rozpočet	294 056,60 €	267 323,40 €

Zdroj: vlastní zpracování

V uvedeném grafu je znázorněno financování projektů.

Graf č. 1: Financování projektů

Zdroj: vlastní zpracování

Přehled jednotlivých projektů realizovaných DDM:

1) Projekt „Vyrůstat – srůstat – Pokračování“

Jedná se o navazující projekt na velmi úspěšný projekt „Vyrůstat – srůstat v sasko – českém pohraničí“. Doba realizace projektu byla zprvu plánována od 01. 07. 2012 do 30. 06. 2014, poté byla doba projektu prodloužena do 31. 10. 2014. Projektovými

partnery byly Die Brücke e. V.; KINDERVEREINIGUNG Sachsen e. V. a DDM. Jedním z cílů projektu bylo poskytnout možnosti a příležitosti k setkávání lidí z Čech a Saska. Ti se tak mohli navzájem lépe poznat. Všechny probíhající aktivity byly bez poplatku, což umožnilo přístup na semináře, slavnosti a kempy dětem, mládeži a dospělým pocházejících ze „slabších“ rodin. Projekt zahrnoval i binacionální semináře a další vzdělávání pro odborné pracovníky mateřských škol (dále „MŠ“) a pracovníky veřejných zařízení pro pomoc dětem a mládeži a to jak na úrovni pedagogických pracovníků, tak managementu a správy. Akce určené pro MŠ byly spojené s doprovodnou vědeckou činností, jejíž výsledky byly zpracovány do příručky.

Po dobu realizace tohoto projektu proběhlo (42 aktivit pro více než 1 400 účastníků z řad dětí, mládeže, rodin a pedagogických pracovníků) keramické sympozium, fotografické sympozium, dřevosochařské sympozium, česko – saské slyšení, zasedání dětí na Krajském úřadě a Bundestagu, Česko-saský den, čtyři setkání parlamentů dětí a mládeže, Evropský den Země, Den dobrovolnictví v EU, workshop pro pedagogický pracovníky na téma parlamenty dětí a mládeže, veletrh nabídek pro děti a mládež, čtyři trpasličí workshopy pro mateřské školy, trpasličí dny pro děti z mateřských škol (12x), třídní setkání trpaslíků (6x), evaluace trpasličích akcí, osmidenní bilingvální mezigenerační setkání rodin (3x), vzdělávací kurz pro vedoucí interkulturních skupin.

2) Česko německý projekt k energetické inovaci subjektů pro práci s dětmi a mládeží Energie pro zítřek

Doba projektu byla zprvu stanovena od 01. 07. 2011 do 30. 06. 2014, následně byla prodloužena do 31. 07. 2014. Projektovými partnery byly KINDERVEREINIGUNG Chemnitz e. V.; DDM UL; 4. ZO ČSOP Tilia Krásná Lípa. Jednalo se o projekt, který byl zaměřený na: ekologickou výchovu, praktické environmentální vzdělávání, obnovitelné zdroje energie, podporu myšlenky, že trvale udržitelný rozvoj a zajištění budoucnosti spočívají v ochraně stávajících zdrojů. Všechny aktivity proběhly bez účastnických poplatků.

Po dobu realizace projektu Energie pro zítřek se uskutečnily aktivity: semináře pro pedagogické pracovníky a dobrovolníky; výměna zkušeností odborníků a individuální

hospitace; odborná soustředění pro děti a mládež; vytvoření osnov a metodických materiálů pro ekologickou výchovu pro děti a mládež; dvě ekologické modernizace objektů pro práci s dětmi a mládeží (PunkWest Chemnitz a TZ BUK Krásná Lípa); akce zaměřené na environmentální vzdělávání.

3) Evropská dobrovolná služba (dříve program Mládež v akci, od roku 2014 dotační program ERASMUS+)

Od října 2013 do července 2014 působily v keramické dílně DDM dvě dobrovolnice z Rakouska, které hostil DDM v rámci Evropské dobrovolné služby, na kterou získal DDM akreditaci jako hostitelská organizace do roku 2020. Dobrovolnice se podílely na akcích v rámci česko – saského projektu „Vyrůstat – srůstat – Pokračování“ a na dalších akcích DDM pořádaných pro veřejnost. Tyto projekty jsou 100 % financovány z evropských dotačních prostředků. Při podpisu smlouvy o poskytnutí dotace dostává DDM 80 % celkové částky, která byla schválena. Po řádném ukončení a vyúčtování projektu je zbylých 20 % organizaci doplaceno.

4) Česko-německý projekt ve spolupráci se 4. ZO ČSOP Tilia Etnobotanická informační sbírka II: Dendrologické poklady východního Krušnohoří

Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung: Investition in Ihre Zukunft / Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj: Investice do vaší budoucnosti

Ziel 3 | Cíl 3
Ahoj sousedé. Hallo Nachbar.
2007-2013. www.ziel3-cil3.eu

Doba projektu byla od 24. 5. 2013 do 28. 2. 2014. Pracovníci DDM se díky spolupráci s ČSOP Tilia účastnili a spolupořádali bylinkářské workshopy. Projekt byl podpořen EU, Programem Ziel3/Cíl3 a Euroregionem Elbe-Labe.

5) Projekt „Vzdělávání pro pracovníky DDM a ZUŠ“

Partnerem projektu je Základní umělecká škola Litvínov, která je v úzkém kontaktu s ostatními uměleckými školami ústeckého regionu. Projekt je realizován v rámci Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost. Je spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky. Projekt se zabývá vzděláváním pedagogických a nepedagogických pracovníků škol a školských zařízení v Ústeckém kraji. Konkrétním sledovaným cílem je zvýšení a rozšíření profesních znalostí nezbytných pro práci v ZUŠ a školském zařízení a to především u pracovníků DDM a vedoucích pracovníků. Cílem dopadu aktivit projektu na příjemce z řad pracovníků DDM i pedagogických pracovníků ZUŠ je zkvalitnění výsledků práce v oblasti zájmového vzdělávání a výchovy. Sekundárním cílem je, prostřednictvím dosažené vysoké kvality práce pracovníků škol a zařízení, zvýšit motivaci žáků a dětí, působit na mladou generaci, aby docházelo k vytváření a upevňování morálních hodnot, ke zvyšování sociálních kompetencí dětí a mládeže, k dalšímu rozvoji dovedností, podporovat zvláště aktivity, které vedou ke smysluplnému zapojení mladých lidí do volnočasových aktivit a tím odvést jejich pozornost od únikových forem chování.

Výše zmiňované projekty jsou realizovány za podpory Evropské unie (dále „EU“), Evropského fondu pro regionální rozvoj, Programu Ziel3/Cíl3, Svobodného státu Sasko a České republiky. Jde o specifickou činnost tohoto DDM, který pracuje v kraji sousedícím se Saskem, jedním ze států Spolkové republiky Německo.

6) Česko-německé projekty v rámci dotačního programu „Program spolupráce Česká republika - Sasko 2014 – 2020“

Organizace podala k 31. 8. 2015 dvě žádosti na podporu česko-saských projektů v rámci dotačního programu EU „Program spolupráce Česká republika – Sasko 2014 – 2020“.

a) projektová žádost byla podána na projekt „Simulační hra – podpora demokracie, tolerance a přeshraniční spolupráce“

- doba realizace od 01. 02. 2016 do 31. 01. 2019
- partneři projektu: Die BRÜCKE e.V. (leadpartner projektu), DDM, Bildungsinstitut Pschererg GmbH

- cílem projektu je vyvinout simulační hru na podporu demokracie a tolerance pro věkovou skupinu 11 - 15 let, vyškolit celkem 50 trenérů simulační hry a zapojit je do 21 plánovaných akcí, projekt počítá s cca 1 300 účastníky
- rozpočet projektu:

Die BRÜCKE e.V.	706 009,00 €
DDM UL	507 155,80 €
<u>Bildungsinstitut Pscherer</u>	<u>256 484,45 €</u>
celkem	1 469 649,25 €
- rozložení nákladů projektu DDM: 431 082,43 € 85 % dotace EU

25 357,79 €	5 % dotace ze SR ČR
<u>50 715,58 €</u>	<u>10 % vlastní podíl</u>
celkem	507 155,80 €

b) projektová žádost byla podána na **projekt „Na stopě klimatu“ – česko-německý projekt o obnovitelných zdrojích energie a environmentální výchově a vzdělávání dětí a mládeže**

- doba realizace od 01. 01. 2016 do 31. 12. 2018
- partneři projektu: Kindervereinigung Chemnitz e.V (leadpartner projektu), DDM, Dům dětí a mládeže Bludiště, Chodov
- cílem projektu je etablovat nabídku přeshraničního vzdělávání v rámci podpory praktického environmentálního vzdělávání a budování ekologického povědomí u dětí, mládeže a ostatních multiplikátorů v pohraniční oblasti, stejně tak zvýšení počtu nabídek školního a mimoškolního vzdělávání v oblasti environmentální výchovy a vzdělávání. Přesahujícím cílem je včasné vybudování povědomí o ochraně klimatu a redukování CO2 zejména u dětí a stejně tak umocnění důležitosti tohoto tématu v rámci přeshraničního vzdělávacího sektoru. V rámci projektu bude v saském Thalheimu vybudován nízkoenergetický seminární dům, v Chodově ekologická zahrada a v Ústí nad Labem „Ekoučebna zdraví pod širým nebem“ v areálu Stadionu mládeže na Bukově a před budovou DDM, Velká Hradební 19 – „Ekologická naučná stezka s herními prvky“

- rozpočet projektu:

Kindervereinigung Chemnitz e.V.	1 093 400,00 €
DDM UL	411 160,30 €
<u>DDM Bludiště Chodov</u>	<u>417 446,35 €</u>
celkem	1 922 006,65 €
- rozložení nákladů projektu DDM:

349 486,26 €	85% dotace EU
20 558,02 €	5% dotace ze SR ČR
<u>41 116,02 €</u>	<u>10% vlastní podíl</u>
celkem	411 160,30 €

Tabulka č. 6: Hodnocení ekonomických předpokladů

Prvek hodnocení ekonomických předpokladů	Známka
Celkové hospodaření DDM (alokace a efektivita využívání peněžních prostředků, stabilita výsledků hospodaření)	1
Nakládání s příspěvky od zřizovatele na provoz organizace	1
Získávání finančních prostředků z grantů a dotací	1
Získávání finančních prostředků od sponzorů	2
Získávání finančních prostředků na projekty	1
Celkové hodnocení	1,20

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.3 Nemovitosti organizace

Od 01. 09. 2010 sídlí DDM v nových prostorách v ulici Velká Hradební 1025/19, kam se přestěhovala veškerá činnost DDM všech odborných oddělení z objektu v ulici Winstona Churchilla (objekt kapacitně nevyhovoval) a taneční škola Dance Center Marverci. Taneční škola sídlila dříve v ulici Neštěmická.

Nové prostory umožňují bezbariérový přístup, díky němuž se tak mohou účastnit zájmových činností lidé s různými druhy postižení. V budově se nachází jeden výtah, který nemohou využívat maminky s malými dětmi, protože do vyšších pater DDM se

z bezpečnostních důvodů s kočárkem nesmí. Kočárky mohou do přízemí – do velké haly předškolního oddělení, maminky si mohou kočárky zamknout do kočárkárny. Na recepci jsou k dispozici bezplatně k zapůjčení dětské sedačky „vajíčka“ pro nošení miminek.

Většina zájmových činností probíhá v hlavní budově v ulici Velká Hradební. Budova se nachází v bezprostřední blízkosti centra, je dobře dopravně dostupná široké veřejnosti. Od trolejbusových a autobusových zastávek je objekt vzdálen cca 3 minuty chůze, od hlavního nádraží cca 5 minut chůze. V případě, že rodiče doprovázejí své děti do zájmových kroužků a nedoprovázejí se hromadným dopravním prostředkem, ale osobním automobilem, je zde jediným problémem velmi malý počet volných parkovacích míst (např. na hlavním parkovišti se nachází 16 parkovacích míst, jejichž parkovací doba je maximálně dvacet minut, další 4 parkovací místa jsou omezena parkovací dobou patnáct minut).

Obrázek č. 1: Sídlo organizace ve Velké Hradební

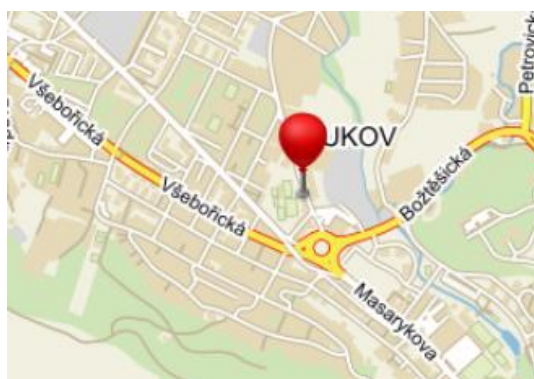
Zdroj: Mapy, 2015

Podle slov ředitele by organizace ráda využívala k další činnosti okolní zahrady a park v ulici Velká Hradební. S tím ale souvisí, že by DDM muselo nechat oplotit celý objekt. Zda se tak v nejbližší době stane, se ještě neví.

Jedním z odloučených pracovišť, které DDM využívá pro svou činnost, je Stadion mládeže na Bukově v ulici Skorotická, který nabízí mnoho sportovišť (hokejbalové hřiště, tenisové kurty, víceúčelové hřiště na futsal, házenou, basketbal, beachvolejbalový kurt, skatepark a

horolezeckou stěnu). Stadion se nachází v klidné části Ústí nad Labem. Cesta trolejbusem, případně autobusem (celkem 5 linek) z centra města trvá cca 12 minut, autem cca 5 minut. Vzdálenost od zastávky městské hromadné dopravy na Stadion mládeže je přibližně 50 metrů, což je velkou výhodou. Výhodou této lokality je též velký počet parkovacích míst v blízkosti stadionu.

Obrázek č. 2: Sídlo Stadionu mládeže

Zdroj: Mapy, 2015

Nejvíce je využíváno hokejbalové hřiště, které je jako jediné v Ústí nad Labem schváleno hokejbalovým svazem na pořádání všech hokejbalových soutěží. Hrají se zde zápasy od Extraligy až po okresní soutěže. Jsou zde pořádány také soutěže Mistrovství České republiky žáků a dorostu. V roce 2014 zde byl položen plastový povrch, který je šetrnější k organismu sportovců a zaručuje kvalitnější hru.

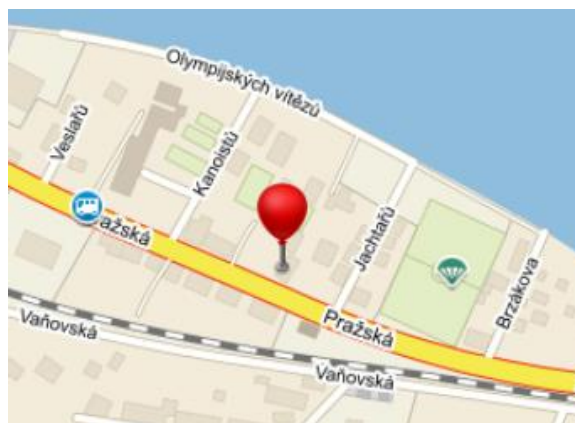
V roce 2006 byl postaven skatepark z dřevotřískových desek, které však vlivem počasí zchátraly. Z tohoto důvodu prošel skatepark v roce 2014 celkovou rekonstrukcí (předělán na betonový). Slavnostní otevření proběhlo v červenci 2014. V současné době je skatepark jediným svého druhu ve městě a řadí se k nejmodernějším skateparkům v republice.

V areálu Stadionu mládeže se nachází horolezecká stěna, určená pro děti a mládež do 15 let. Horolezecká stěna je přístupná kdykoliv během otevírací doby všem zájemcům, ale není u ní zajištěn dozor.

Ve školním roce 2012/2013 zaznamenal DDM pokles v návštěvnosti Stadionu mládeže, což bylo zapříčiněno uzavřeným skateparkem. Stadion mládeže se postupně modernizuje. Na stadionu nalezneme také administrativně technické zázemí. Nachází se zde kancelář, sedm šaten, dva sklady, menší chodba a garáž.

Dalším z odloučených pracovišť je Stanice mladých turistů ve Vaňově v Pražské ulici. Zde najdeme dvě kanceláře, tři sklady tábornického materiálu, malou klubovnu, kuchyni, umývárnu, velkou klubovnu, půdu, kotelnu, halu, toalety a chodbu. Sídlo zde má vodácký oddíl mládeže, lovci pokladů – geocaching, turistický oddíl mládeže KOLA WAŠTEPI a oddíl orientačního běhu. Během zimního období se oddíly scházejí v sídle Velká Hradební.

Obrázek č. 3: Sídlo Stanice mladých turistů

Zdroj: Mapy, 2015

Tabulka č. 7: Hodnocení nemovitostí

Prvek hodnocení nemovitostí	Známka
Budova v ulici Velká Hradební (celkový stav, umístění, velikost, využitelná kapacita, bezbariérový přístup, venkovní prostory)	2
Budova Stanice mladých turistů (stav, umístění, velikost, kapacita, venkovní prostory)	3
Budova na Stadionu mládeže (stav, umístění, velikost, kapacita, venkovní prostory)	2
Celkové hodnocení	2,33

4.1.4 Směrnice a předpisy organizace

Vnitřní organizaci DDM určuje Organizační řád (dále „OŘ“). OŘ stanovuje, kdo jmenuje a odvolává ředitele DDM, kdo přijímá ostatní pracovníky. O jmenování ředitele DDM rozhoduje rada města Ústí nad Labem na základě doporučení výběrové komise. Ředitel činí veškeré právní úkony v pracovněprávních vztazích jménem organizace. Na základě OŘ pracuje DDM podle každoročně sestavovaného plánu práce, který zpracuje vedoucí každého oddělení na celý rok. Plány práce se odevzdávají v září zástupkyni ředitele, poté se plány projednají na pedagogické radě DDM a následně je schválí ředitel. Interní pedagogičtí i externí pedagogičtí pracovníci DDM jsou povinni vést předepsanou pedagogickou dokumentaci. Zároveň je každý pedagogický pracovník povinen vést deník zájmového útvaru. Interní pracovníci DDM musí za každé pololetí vytvořit 10 hospitačních protokolů. Ke každé akci je zvlášť vedena dokumentace.

Dalším důležitým dokumentem je Školní vzdělávací program (dále „ŠVP“), ze kterého vychází činnost DDM v Ústí nad Labem. Podle podmínek stanovených školským zákonem (zákon č. 472/2011 Sb.) vydává a schvaluje ŠVP ředitel. Dle sdělení ředitele DDM se na vzniku ŠVP podílí více interních pracovníků, tj. každý vedoucí ho vypracuje pro své oddělení zvlášť, poté se jednotlivé dokumenty sloučí dohromady. ŠVP je otevřeným dokumentem, který je v průběhu školního roku podle případných potřeb aktualizován přímo, nebo formou dodatků. Jednotlivé změny jsou projednávány na poradách. ŠVP obsahuje identifikační údaje, charakteristiku zařízení, konkrétní cíle vzdělávacího programu, délku a časový plán vzdělávání, formy vzdělávání, obsah vzdělání, podmínky pro vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami, podmínky přijímání účastníků a ukončování vzdělávání, materiální podmínky, personální podmínky, ekonomické podmínky, podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví, zveřejnění školního vzdělávacího programu. ŠVP je zveřejněn na webových stránkách DDM. Na základě ŠVP se vytváří roční výchovně vzdělávací plán.

Vnitřní řád (dále „VŘ“) je vydán v souladu se Školním vzdělávacím programem DDM a podle § 30 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, podle vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, podle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně

veřejného zdraví ve znění pozdějších předpisů. Vnitřní řád je závaznou směrnicí, kterou se musí řídit všichni interní a externí pracovníci DDM, účastníci pravidelných činností (tzn. děti, žáci, studenti, zákonní zástupci nezletilých účastníků) a všichni ostatní návštěvníci DDM. V případě činností konaných v pronajatých zařízeních se účastníci činností a zaměstnanci řídí pokyny provozovatele. Vnitřní řád stanovuje a upravuje: základní identifikační údaje organizace, právní a majetkové podmínky činnosti, organizační členění DDM, hlavní účel a předmět činnosti DDM, podmínky provozu DDM, formy a obsah poskytovaného zájmového vzdělávání, podmínky přijímání k účasti a úplat za zájmové vzdělávání, podmínky zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví účastníků zájmového vzdělávání a podmínky péče o majetek DDM. Výňatek VŘ je zveřejněn na všech přihláškách do zájmového vzdělávání, zároveň je k dispozici v každém deníku zájmového útvaru. Celý VŘ najdeme na webových stránkách DDM, které jsou veřejně přístupné.

V klubovnách a učebnách platí provozní řády pro tyto místnosti určené. Zaměstnanci DDM a všichni účastníci zájmového vzdělávání DDM jsou poučeni o povinnosti dodržovat provozní řády jednotlivých kluboven a učeben, o povinnosti dodržovat pokyny pracovníků DDM, o zákazu vnášet do DDM věci, které se zájmovou činností nesouvisejí a o povinnosti dodržovat zákaz kouření v objektu DDM. V případě úrazu se postupuje podle směrnic bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Veškeré vnitřní dokumenty včetně knihy úrazů jsou uloženy u ředitele DDM.

Na chodbách v budově DDM mimo jiné nalezneme také zveřejněný Požární řád a Evakuační řád a plán. Zároveň jsou v budově k dispozici kontakty na linku tísňového volání (112), záchrannou službu (155), policii ČR (158), hasičskou službu ČR (150) a městskou policii (156).

Mezi další vnitřní předpisy, které má DDM k dispozici, patří:

- Směrnice o oběhu účetních dokladů
- Pracovní řád
- Směrnice o fondu kulturních a sociálních potřeb
- Směrnice pro poskytování cestovních náhrad

- Směrnice o formě stravování
- Spisový a skartační řád
- Vnitřní směrnice na stanovení úplaty
- Vnitřní směrnice k odpisování majetku
- Vnitřní směrnice pro provoz služebního auta

Veškeré vnitřní směrnice a nařízení DDM jsou podepsány ředitelem DDM. V každé místnosti budovy se nachází inventární soupis majetku.

Tabulka č. 8: Hodnocení směrnic a předpisů

Prvek hodnocení směrnic a předpisů	Známka
Školní vzdělávací program – zpracování, obsah, formulace, umístění	1
Vnitřní řád – zpracování, obsah, formulace, umístění	1
Interní směrnice – zpracování, obsah, formulace	1
Míra, do jaké se řídí DDM všemi interními směrnici	1
Celkové hodnocení	1,00

Zdroj: vlastní zpracování

Po prohlídce sídla DDM na adrese Velká Hradební autorka konstatuje, že z pohledu bezpečnosti jsou řádně označeny veškeré únikové cesty a schodiště. Prostory odpovídají hygienickým a bezpečnostním podmínkám. Všechny vydané směrnice se nacházejí v kanceláři ředitele DDM. Výňatky provozního řádu jsou k dispozici ve všech učebnách.

4.1.5 Interiér, zařízení a vybavení organizace

Objekt DDM v ulici Velká Hradební má 3 patra. V budově je k dispozici jeden výtah a bezbariérová zařízení.

V přízemí budovy DDM se nachází kancelář Informačního centra mládeže (dále „ICM“), klubovna ICM, klubovny keramiky – dvě místnosti, šatna u keramiky, kancelář keramiky, toalety, servrovna, prádelna a koupelna.

V prvním patře budovy DDM se nachází: recepce a toalety. V případě požáru plní recepce úlohu ohlašovny požáru. Na recepci je možné si též zapůjčit dětské sedačky, což ocení zejména maminky s malými dětmi.

Ve druhém patře budovy DDM se nachází šatna, klubovna dramatiky, taneční malý sál, tělocvična dramatiky, sklad dramatiky, kancelář dramatiky a estetiky, tělocvična – velký sál, sklad u velkého sálu, klubovna (herna techniky), klubovna turistiky, klubovna šachistů, kancelář TV, sklad techniky, kancelář ICM, kancelář šachistů, klubovna výpočetní techniky, klubovna cizích jazyků a toalety.

Ve třetím patře budovy DDM se nachází kancelář zaměstnanců, taneční sál, kancelář ekonomického oddělení, kuchyňka, klubovna, kancelář zástupkyně ředitele, ateliér, kancelář ředitele, zasedací místnost a toalety.

K budově patří i menší terasa, na které se občas konají příležitostné akce, např. Den dětí. Před budovou se nachází ohniště, které je využíváno zejména při pořádání příležitostných akcí a při dni otevřených dveří.

Největší místností v budově je galerie, kde se konají především taneční kroužky. Naopak nejmenší místností je malá klubovna (místnost číslo 312).

Chodby v budově DDM jsou zdobeny podle různých příležitostných akcí a zároveň jsou využívány k výstavnictví. Na chodbách je možnost odpočinku na lavičkách.

DDM je celkem standardně vybaven díky finančním prostředkům od zřizovatele. Celkové zázemí je moderní. Místnosti jsou zařízeny novým nábytkem. Učebny jsou vybaveny didaktickými pomůckami, materiálem, pomůckami podporujícími tvořivost a zájmovou činnost, speciálními přístroji a audiovizuální technikou. V učebnách najdeme i tělocvičné nářadí a náčiní.

Dle sdělení ředitele DDM jsou učební pomůcky a vybavení doplňovány podle finančních možností a s přihlédnutím k potřebám. Při výběru pomůcek je dbáno zejména

na bezpečnost účastníků zájmového vzdělávání a na maximální úspornost, přičemž se zohledňuje kvalita a možnost univerzálního využití.

Mezi specializované pracovny patří zejména keramika (speciální pec), počítačová učebna, modelárna a velké sály.

V objektu Velká Hradební se nachází dostatek skladových prostor k ukládání pomůcek, materiálu, dále jsou zde i šatny a sociální zařízení.

Všichni zaměstnanci DDM mají své kanceláře (ředitelna, kanceláře pedagogů, ekonomické oddělení – mzdová účetní a finanční účetní).

V rámci prostorových a finančních možností jsou prostory pro pobyt účastníků upraveny tak, aby umožňovaly činnost, pro kterou jsou zřízeny. Hlavní budova je nejvíce využívána v dopoledních hodinách, kde jsou pro zájemce otevřeny dětské kluby, keramická dílna, učebna výpočetní techniky a zoo koutek, které nabízejí výukové programy a kurzy pro MŠ a další kolektivy dětí a žáků. V dopoledních hodinách se konají soutěže, probíhá konzultační činnost, praxe studentů Pedagogické fakulty a Fakulty životního prostředí UJEP. Jsou zde přístupné výstavy a pořádány další příležitostné akce.

V sídle DDM se rovněž nachází zařízená místnost, která je využívána dětmi z dobrovolnického centra. Místnost je vždy k dispozici pro předem nahlášenou skupinu. Místnost je vybavena židlemi, stoly, stolním fotbálem apod.

Učebny a ostatní místnosti jsou pravidelně uklízeny a větrány.

Další prostory si DDM pronajímá na některých ústeckých školách. Jedná se o tělocvičny, ve kterých pracují ZÚ taneční školy a moderní gymnastiky.

DDM je vlastníkem jednoho služebního automobilu, který je využíván pověřenými zaměstnanci, kteří musí mít referentské zkoušky. Knihu jízd vede pověřený zaměstnanec. Automobil se využívá zejména k zajištění jednotlivého materiálu, případně pomůcek.

Z pohledu finanční kontroly jsou náklady na provoz automobilu průběžně sledovány hlavní účetní DDM.

Dle slov ředitele DDM, probíhá v celém objektu jednou ročně kontrola hygieny. Dosud nebyly zjištěny žádné nedostatky.

Tabulka č. 9: Hodnocení interiéru, vybavení a zařízení

Prvek hodnocení interiéru, vybavení a zařízení	Známka
Budova v ulici Velká Hradební - kapacita místností	2
Budova v ulici Velká Hradební – řešení místností	1
Budova v ulici Velká Hradební - celkový stav vnitřního prostoru, tj. čistota a estetika	1
Budova Stanice mladých turistů - kapacita místností	1
Budova Stanice mladých turistů – celkový stav vnitřního prostoru, tj. čistota a estetika	2
Stadion mládeže – celkový stav venkovního prostoru	1
Stadion mládeže – kapacita místností, celkový stav vnitřního prostoru	3
Celkové hodnocení	1,57

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.6 Personální zajištění organizace

Organizační členění DDM:

- 1) hlavní budova (Velká Hradební 1025/19)
 - ředitel DDM
 - oddělení techniky
 - oddělení estetické a dramatické výchovy
 - oddělení keramiky
 - oddělení přírodovědy a ekologie, kabinet ekologické výchovy
 - oddělení předškolní výchovy

- oddělení tělovýchovy a sportu
- oddělení turistiky
- oddělení Evropských projektů
- taneční škola Dance Center Marverci
- ekonomické oddělení
- správní zaměstnanci (vrátné, uklízečky, správce)

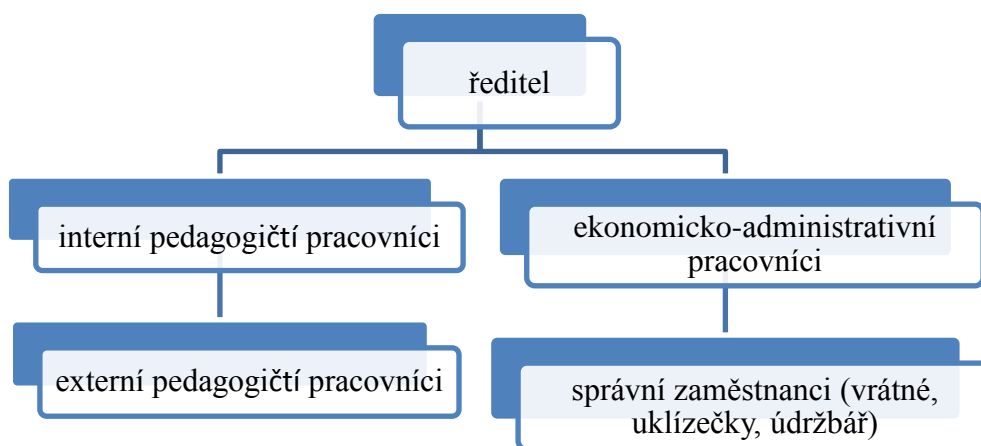
2) Stadion mládeže (Skorotická 643)

- vedoucí
- správní zaměstnanec
- správce

3) Stanice mladých turistů (Pražská 127)

- Vedoucí

Obrázek č. 4: Organizační struktura DDM

Zdroj: vlastní zpracování

V čele organizace stojí ředitel, který dbá na dodržování platných právních norem, plnění povinností a zároveň oceňuje pracovní výsledky zaměstnanců DDM, obstarává finanční prostředky. Všichni zaměstnanci zodpovídají za svou činnost řediteli DDM.

V DDM pracují jak interní, tak i externí pracovníci. Pracovní tým tvoří 14 pedagogických pracovníků (včetně ředitele), kteří zajišťují komplexní přímou pedagogickou činnost a 10

ekonomicko-administrativních pracovníků. Z pedagogických pracovníků má 10 pedagogů vysokoškolské vzdělání, čtyři pracovníci nesplňují odbornou kvalifikaci danou právním předpisem, z toho dva pracovníci si doplňují kvalifikaci studiem. Celková kvalifikovanost pedagogického sboru je 96,4 %. Externích pracovníků, kteří se podílejí na výchovně vzdělávací činnosti, bylo v uplynulém školním roce 117, z toho 105 jsou externí vedoucí pravidelného zájmového vzdělávání. Ve školním roce 2014/2015 se podílelo na pravidelné zájmové činnosti a na organizování a průběhu okresních, krajských a dalších soutěží téměř 350 externích spolupracovníků. Ostatní se spolupodílejí na organizaci a průběhu pořádaných soutěží.

V organizaci pracuje 30 dobrovolných pracovníků, kteří pomáhají při akcích bez nároku na honorář. Externí pracovníci spolupracují s DDM na základě dohod o provedení práce nebo dohod o pracovní činnosti. Na tábory jsou uzavírány dohody o dobrovolnické činnosti.

Vysoká odbornost pedagogů charakterizuje ŠVP zájmového vzdělávání v DDM. Pedagogové pracují s dětmi a mládeží podle vlastních programů, významně se podílejí na formování mladých lidí. Pracovníci, kteří nesplňují zákonné podmínky, si odbornost doplňují. Pedagogičtí pracovníci vedou deníky zájmového útvaru, které kontroluje zástupkyně ředitele. Do deníků zaznamenávají pracovníci veškeré údaje o průběhu zájmového vzdělávání. Koncem školního roku jsou deníky odevzdány a archivovány. Hodnocení pracovníků je prováděno na konci kalendářního roku a po letní činnosti.

Velký počet externích pracovníků se podílí zejména při vedení zájmových útvarů, při pořádání příležitostných akcí a táborové činnosti. Prozatím se daří získávat stále externí pracovníky, jejichž počet se rok od roku zvyšuje, což je zapříčiněno zvyšujícím se počtem zájmových útvarů, pořádaných táborů, příležitostných akcí apod. Pro externí pracovníky jsou zajišťovány odborné kurzy pro doplnění pedagogické kvalifikace.

Interní zaměstnanci mají téměř nulovou fluktuaci, takže je jejich kolektiv stabilizovaný. Pracují zde lidé, kteří jsou prací nadšení, mají vysoké pracovní nasazení a mají chuť se dále sebevzdělávat (někteří zaměstnanci se například účastní studia pedagogiky pro vedení

dětských zájmových útvarů, odborný kurz trvá 36 hodin). Velký podíl na bezproblémovém chodu DDM mají včetně ředitele DDM i ekonomicky-administrativní pracovníci a provozně technický personál.

V případě potřeby je svolána mimořádná pracovní porada. O všech poradách jsou vedeny zápisy, které se zakládají do knihy porad. Před poradou je určen jeden pracovník, který provede zápis pedagogické porady, následně zašle zápis porady zástupci ředitele. V případě, že není ředitel osobně přítomen, zastupuje ho zástupce ředitele.

Nový uchazeč o práci v DDM musí při přijímacím pohovoru vyplnit osobní dotazník (předepsaný tiskopis), předložit občanský průkaz pro kontrolu vyplněných dat, dále musí předložit doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání, výpis z rejstříku trestů (nesmí být starší 3 měsíců) a doklady o průběhu předchozích zaměstnání. Zároveň se musí uchazeč o zaměstnání podrobit vstupní lékařské prohlídce. Při přijetí do pracovního poměru je pracovník proškolen ohledně bezpečnosti práce a požární ochrany.

Externí pracovníci jsou vybíráni každý školní rok, výběr je uskutečňován jednotlivými vedoucími pracovníky.

V DDM rovněž pracují dvě recepční, dvě uklízečky a jeden údržbář. Údržbář se stará nejen o sídlo ve Velké Hradební, ale zároveň o odloučená pracoviště.

Tabulka č. 10: Hodnocení personálního zajištění

Prvek hodnocení personálního zajištění	Známka
Interní pedagogičtí pracovníci (odbornost)	1
Externí pedagogičtí pracovníci (odbornost)	2
Dobrovolníci (počet)	2
Schopnosti a dovednosti vedoucích zájmových kroužků	1
Počet všech pracovníků	1
Celkové hodnocení	1,40

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.7 Zájmové vzdělávání v DDM

Činnost DDM je uskutečňována ve více oblastech zájmového vzdělávání. Činnost je vykonávána po celý rok. Přesný rozsah činnosti vymezuje Vzdělávací program DDM a Plán činnosti na konkrétní školní rok. Doba hlavních prázdnin tvoří výjimku. DDM může také poskytovat metodickou, odbornou, popřípadě materiální pomoc účastníkům zájmového vzdělávání. Na základě vyhlášky č. 55/2005, o podmínkách organizace a financování soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání, se DDM podílí na organizaci soutěží v zájmovém vzdělávání.

Kapacita zájmových činností je dána zejména prostorovými možnostmi, aby se mohli vedoucí kroužků individuálně věnovat každému členovi. Minimální počet účastníků je stanoven na 5, a to podle statistiky krajského úřadu a na 10 podle vnitřní směrnice DDM. Pro přijetí uchazečů do některých forem činností je podmínkou uhrazení úplaty předem. Účastníci se mohou přihlašovat i během školního roku s tím, že jim bude i poměrně k době trvání docházky krácena výše úhrady. Věkový interval je stanoven pro uchazeče zejména pro táborovou činnost, vzdělávací a zájmovou činnost. U ostatních forem činností není věkový interval rozhodující, tudíž není pevně určen. Pravidelná vzdělávací a zájmová činnost probíhá zpravidla v jednoletých cyklech. U některých aktivit jsou cykly i víceleté tzn. dvouleté, tříleté nebo čtyřleté, které na sebe navazují (začátečníci – pokročilí). Víceleté cykly umožňují účastníkovi rozvíjet své vědomosti, návyky a dovednosti. Smyslem jednoletých cyklů je osvojení si základních dovedností v dané oblasti. Vyučovací hodina zájmové činnosti trvá 45, 60 i 90 minut podle typu činnosti.

Formy vzdělávání DDM lze rozdělit na:

- **Pravidelnou zájmovou činnost**

Do pravidelné zájmové činnosti se uchazeči hlásí řádně vyplněnou písemnou přihláškou. Po vyplnění se stává písemná přihláška součástí tzv. školní matriky, její údaje jsou důvěrné. Každá přihláška uchazeče mladšího 18ti let musí být podepsána alespoň jedním zákonným zástupcem. Pravidelná činnost je realizována v zájmových útvarech, které se zpravidla scházejí 1x týdně na 1 – 3 hodiny od třetího týdne v září do poloviny června běžného školního roku. Z důvodu příprav na soutěže, akce, závody apod. umožňuje DDM,

aby zájmový útvar pracoval v jednom týdnu i více hodin. Jednotlivé kroužky jsou rozděleny na začátečníky, mírně pokročilé, středně pokročilé, pokročilé. V nabídce DDM najdeme desítky zájmových kroužků jak pro děti, tak i pro dospělé. Nejmladší účastníci kroužků jsou ještě předškoláci, nejstarší jsou lidé v důchodovém věku. Obsah zájmového vzdělávání DDM můžeme rozdělit do různých oblastí podle náplně aktivit (tělovýchovně-sportovní oblast, hudební a výtvarná oblast, společensko-vědní oblast). Obsah je vždy přizpůsoben individuálním potřebám a schopnostem účastníků kurzů.

Tabulka č. 11: Počet pravidelných aktivit

	školní rok			
	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Počet pravidelných aktivit	201	207	230	223

Zdroj: vlastní zpracování

Ve školním roce 2014/2015 došlo ke snížení nabídky pravidelné zájmové činnosti oproti školnímu roku 2013/2014, a to o 7 aktivit, ale i přesto došlo k nárůstu počtu členů v pravidelné činnosti o 274 členů.

Tělovýchovně-sportovní oblast

Ve školním roce 2014/2015 si mohou zájemci vybrat z těchto zájmových kroužků: tanečky, minitanečky, orientální tanec, tribal dance, Disco show, Street a Disco Show Dance, Street Dance Show, Mini Show Dance, DVK Show Dance, JVK Show Dance, HVK Show Dance, DVK hip hop, taneční lekce pro rodiče, break dance, Baby show dance, Musical Dance, cvičení s miminky, míčové hry, jóga, power jóga, hatha jóga, pilates, cvičení proti bolestem zad a vadnému držení těla, aerobic, fitness příprava, sportovní aerobik, zumbatomic, Tai čchi čchuan, základní kurz lezení, mažoretky, moderní gymnastika, hokejbal, judo, taekwondo, aikido, kung fu, šachová škola, vodácký oddíl, geocaching, turistický oddíl a orientační běh.

Hudební a výtvarná oblast

V hudební a výtvarné oblasti jsou nabízeny např. zájmové kroužky: dramatické a hudební, hra na flétnu, kytaru, klavír a klávesy, amatérské skupinové hraní, sólový zpěv, výtvarné

kroužky, kurzy šití, paličkování, patchwork, výroba šperků, keramika, kurz točení na hrnčířském kruhu apod.

Společensko-vědní oblast

I ve společensko-vědní oblasti si mohou zájemci vybrat z mnoha zájmových kroužků, např.: cizí jazyky – angličtina, němčina, výpočetní technika, tvorba www stránek a programování obecně, miniškolky, přírodovědná příprava, malý farmář, rybářský kroužek, přírodovědně-chovatelský kroužek, kroužek Brontosaurus, přírodovědně-turistický kroužek, zooškolka, magic, klub deskových her, stolní deskové hry, mediální kroužky (dětské televizní studio, dětské rozhlasové studio, digitální fotografie) a ostatní (modelářský kroužek, ústecký parlament dětí a mládeže).

Věková struktura členů navštěvující pravidelné zájmové aktivity DDM se již několik let výrazně nemění. Největší procento připadá na účastníky mladšího a staršího školního věku a středoškoláky. Velkou část tvoří děti předškolního věku, což je vidět i ze zvyšujícího se zájmu těchto dětí o aktivity DDM (cvičení pro rodiče s dětmi, dopolední výtvarné kroužky, kurzy keramiky pro kolektivy dětí z mateřských škol). Lidé ve věku od 19 do 26 let tvoří nezanedbatelnou část, vyhledávají zejména kurzy cvičení, cizí jazyky a tance. Jejich zapojení do pravidelné činnosti je vzhledem k možnostem nabízených aktivit nižší. Spontánní činnosti se zúčastňuje větší procento mládeže. V posledních letech vzrostl zájem o aktivity společné pro rodiče či prarodiče a děti (předškolní docházky).

Tabulka č. 12: Počet účastníků pravidelné zájmové činnosti podle věkového složení

účastníci	školní rok			
	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
děti do zahájení školní docházky	803	722	887	1 020
žáci (ZŠ, SŠ)	1 269	1 424	1 501	1 522
studenti (VOŠ)	2	0	5	1
dospělí (včetně VŠ)	745	978	822	946

Zdroj: vlastní zpracování

- **Příležitostnou zájmovou činností**

Příležitostná zájmová činnost je důležitou částí činnosti DDM. Akce probíhají v několika rovinách: pro členy ZÚ (mimo schůzky), pro více ZÚ (dle oddělení nebo zaměření ZÚ), pro děti, které nejsou členy ZÚ (dětskou veřejnost), pro širokou veřejnost bez rozdílu věku. Patří sem semináře, kurzy, vzdělávací a zábavné pořady, kulaté stoly, workshopy, sympozia, výlety a exkurze. Příležitostná zájmová činnost probíhá celoročně včetně víkendů. Od října do června probíhá odborná a metodická činnost. Zájezdy, besedy a přednášky mají někdy stanovené vstupné, a to podle druhu aktivity. Ve školním roce 2014/2015 bylo uspořádáno 481 příležitostných akcí, kterých se zúčastnilo 17 386 účastníků.

Mezi nejvýznamnější příležitostné akce pořádané DDM patří např. „Den Země“, „Den dětí“, „Začínáme nanečisto“, „Halloween’s day“, „Mikulášská“, „Aerobic North show“, „Orient North show“, „Vánoční a velikonoční dílna“, „Vánoční rolnička“, „Střekovský vodník“, „Propagační výstava všech psů“, kreativní víkendy a řemeslné kurzy, „Výstavy keramiky v Muzeu města Ústí nad Labem a na hradě Střekov“, přehlídka tance a aerobiku „Enjoy dancing“ a „Enjoy aerobic“ a hokejbalové turnaje, turistické akce, soutěže Magic. Oddělením přírodovědy a keramiky DDM jsou pořádány výukové programy pro děti z MŠ a ZŠ. Ve školním roce 2014/2015 byly nabízeny tyto programy pro MŠ: Počítače pro MŠ, Keramika – pro mateřské školy, Orientální tanec pro mateřské školy, Výlet na farmu „Světluška“ a Dopoledne se zvířátky.

- **Prázdninovou činností**

Prázdninová činnost je věnována zejména táborové činnosti, která obsahuje nabídku letních i zimních táborů (s odborným zaměřením) pro účastníky různého věku, národnosti a sociálního složení. Tábory jsou organizovány pro malé počty účastníků (cca 20), střední počet účastníků (cca 40) a pro větší počet účastníků (cca 60 a více). Většinou převažují malé formy táborů, tj. do 50 účastníků. Tábory jsou organizovány jako: soustředění pro členy ZÚ, tábory s jazykovou výukou, výtvarným zaměřením, všeobecné s celotáborovou hrou a turistické (tj. vodní a pěší turistika). Při táborové činnosti je nutná písemná přihláška, podepsána alespoň jedním ze zákonných zástupců. Součástí přihlášky je i lékařská zpráva o zdravotním stavu účastníka činnosti. Údaje lékařské zprávy se stávají

po odevzdání organizátorovi důvěrnými. Výše úplaty tábora je předem stanovená na základě předem připraveného rozpočtu.

Následující tabulka uvádí počty akcí pořádaných DDM během prázdnin v uvedených letech.

Tabulka č. 13: Prázdninová činnost – počet akcí

	školní rok			
	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
tábory	36	31	32	39
příměstské tábory	13	11	12	12
pobytové akce	34	39	39	25
celkem	83	81	83	76

Zdroj: vlastní zpracování

Ve školním roce 2014/2015 bylo organizováno celkem 76 pobytových akcí (zahrnujících tábory o prázdninách, víkendové pobytové akce a příměstské tábory), jichž se zúčastnilo 1 959 účastníků. O prázdninách (jarních a letních) bylo organizováno 25 pobytových akcí pro 945 účastníků. Po dobu letních prázdnin byly pořádány pobytové tábory (Cyklotábor Boží Dar, Bomba tábor, Aerobic summer camp, Strojem času tam a vpřed, Hudební letní tábor (dále „LT“), LT Šumava + Vltava, Španělsko 2014, LT Klondyke, LT loupežníci z Greenwichského lesa, Barevná dílna Štědrónín, LT Rybniště R + D, Indiánské léto R + D, LT s fotoaparátem, angličtinou, přírodovědou, divadelně – hudební kemp v Sasku, LT mažoretek, Kriminálka Klondyke, Letní taneční tábor DCM) a příměstské tábory (In-line tábor, TaK dílny, Letní prázdniny v DDM1, Příměstský tábor TaK dílny 2 a Farmářem na týden, Letní prázdniny v DDM2, Příměstský tábor plný výletů, Prázdninový týden a příměstské tábory „Míša“, „Kačka“ a „Lucie“). Na podzim 2014 se uskutečnily podzimní tábory, a to Podzimní BOMBA tábor, Podzimní prázdniny s Ájou, Podzimky – Západní Čechy a Podzimní tábor Boží Dar. Na jaře 2015 se uskutečnily tyto jarní tábory: Jarní soustředění s aerobikem a orientem, Jarní tábor Jizerské hory a Jarní tábor České Švýcarsko.

Kromě příměstských táborů jsou ostatní tábory pořádány v různých městech ČR (např. v Doksech – v rekreačním středisku Poslův Mlýn, v Jizerských horách – v obci Janov nad Nisou, v obci Vlčí Hora, v objektu Pecka u Nové Paky, v chaloupkách v obci Broumov u Tachova, v horské chatě Libela v Božím Daru, v Božím Daru – Horská chata Chevak, v objektu Železnice – okres Jičín, v Rekreačním a sportovním středisku „Termit 25“ – v Doksech, v Penzionu Tereza – v Zadní Telnici, v dřevěných srubech na mýtině Greenwich uprostřed lesa u Hamru na Jezeře, na veřejných tábořištích podél Vltavy – Zahrádky u Borové Lady, Horní Vltavice, Soumarský Most, Nová Pec, Lipno, v rekreačním středisku Štědrónín – Plazy, okres Písek, v rekreačním zařízení Relax Rybníště, atd. Jeden z letních pobytových táborů se uskutečnil v přímořském letovisku Blanes ve Španělsku (děti zde byly ubytovány ve 4 lůžkových stanech).

Příměstské tábory se uskutečňují převážně v prostorách DDM. O letních prázdninách 2015 byly organizovány 2 tábory pro maminky s malými dětmi. Pro velký zájem byla navýšena jejich kapacita. Podle statistik DDM zájem účastníků o příměstské tábory stále stoupá.

- **Spontánní činnost**

Ke spontánní činnosti se zpravidla není nutné hlásit předem. Evidence je prováděna zodpovědným pracovníkem na základě kvalifikovaného odhadu. Vstup účastníkům činnosti může zodpovědný pedagogický pracovník omezit či zakázat z prostorových nebo časových důvodů. Jedná se zejména o výstavy, dny otevřených dveří, akce pro veřejnost, kde je možné si vyrobit výrobek, naučit se novou techniku, konzultační a poradenskou činnost aj. Ve školním roce 2014/2015 navštívilo spontánní aktivity celkem 33 104 dětí, žáků i dospělých.

Během školního roku 2014/2015 se uskutečnily tyto spontánní činnosti: souvislé pedagogické praxe studentů Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem; odborná poradenství v oblasti ekologie, sportu, keramiky apod.; poradenství v oblasti aktivit pro děti a mládež ve volném čase; mezinárodní spolupráce v Euroregionu LABE-ELBE; realizace vzdělávacího programu pro pracovníky DDM a ZUŠ v rámci projektu OPVK – vzdělávání pro konkurenceschopnost; výtvarné a fotografické výstavy v DDM; výstavy keramiky na hradě Střekov a v Muzeu města Ústí nad Labem.

- **Soutěže a přehlídky**

DDM jsou realizovány různé soutěže a přehlídky, které se rozdělují na místní, okresní, regionální a vyššího typu. Organizace jednotlivých soutěží se řídí vyhláškou č. 55/2005 Sb., Organizačními řády soutěží a dalšími pokyny KÚ Ústí nad Labem a vyhlášovateli. Soutěže jsou zaměřeny např. na programování, biologii, zeměpis, dějepis, fyziku, matematiku, chemii, cizí jazyky, deskové hry, sportovní soutěže atd.

Soutěže pořádané ve školním roce 2014/2015:

- Olympiáda v českém jazyce – okresní a krajské kolo
- Dějepisná olympiáda – okresní a krajské kolo
- Zeměpisná olympiáda – okresní a krajské kolo
- Středoškolská odborná činnost – okresní a krajské kolo
- Matematická olympiáda – okresní a krajské kolo
- Fyzikální olympiáda a Archimediáda – okresní a krajské kolo
- Pythágoriáda – okresní kolo
- Matematický klokan – okresní kolo
- Přírodovědný klokan – okresní kolo
- Olympiáda v cizích jazycích (AJ, NJ) – okresní kolo
- Recitace – okresní kolo
- Ekologická olympiáda – krajské kolo
- Sportovní soutěže (12) – okresní kola

Následující tabulka uvádí celkový počet pořádaných okresních a krajských soutěží DDM během uvedených školních let, zároveň uvádí počet účastníků soutěží.

Tabulka č. 14: Počet pořádaných soutěží

	školní rok			
	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
celkem soutěží	27	25	21	27
počet účastníků	8 181	8 648	8 931	9 879

Zdroj: vlastní zpracování

- **Individuální práce**

Individuální práce je uplatňována v šachovém sportu, při výuce jazyků, u počítačů, při práci s mimořádně nadanými dětmi, u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, individuální přípravě malých tanečních formací aj. Začátkem školního roku se provádí přerazování dětí mezi ZÚ (např. v tanečním ZÚ se zjistí na jaký druh tance je dítě talentované).

- **Odborná pomoc**

V oblasti volnočasových aktivit je DDM zdrojem informací a poradenské činnosti. Poradenská pomoc je poskytována v oblasti keramiky např. zajišťování materiálu pro tuto činnost, výběr a zkušenosti s nákupem elektrických pecí k vypalování keramických výrobků. DDM organizuje keramická symposia a semináře pro zájemce o keramiku a praxi pro studenty SŠ. DDM poskytuje odborné poradenství i v oblasti sportu a ekologie. Z různých oblastí jsou podávány informace. Za tímto účelem bylo v roce 2001 ve spolupráci s Ústeckou krajskou radou dětí a mládeže založeno Informační centrum mládeže (dále „ICM“). V současné době ICM nefunguje jako dříve, všechny informace jsou uveřejňovány na internetových stránkách a na facebooku.

Ve školním roce 2014/2015 bylo uspořádáno celkem 481 příležitostných akcí pro 17 386 účastníků. Spontánní aktivity navštívilo celkem 33 104 dětí, žáků i dospělých. V průběhu roku navštívilo Stadion mládeže 30 904 návštěvníků. Byl zde zaznamenán nárůst o 500 návštěvníků proti školnímu roku 2013/2014. Oproti předešlým letům zaznamenal pokles zájmu pouze turistický a rybářský kroužek.

Členové ZÚ se mohou pochlubit významnými sportovními úspěchy. Ve školním roce 2014/2015 byla taneční škola DDM Dance Center Marverci Mistrem ČR show dance (formace „Copak je to za kocoura“, věková kategorie mini 4 – 7 let), 2x vicemistrem ČR (formace „We´re revolting“ a „Přijde si pro mě?“, věková kategorie 7 – 10 let a formace „Lisa Doolittle“, seniorská kategorie), 2. vicemistrem ČR v show art Taneční skupiny roku 2015 (formace „Copak je to za kocoura“, věková kategorie mini 4 – 7 let). Taneční škola DCM dále obsadila: 4. místo na Mistrovství ČR show art Taneční skupiny roku 2015 (formace „Tentokrát už ne ...“, juniorská kategorie 11 – 14 let), 5. místo na Mistrovství

ČR CDO Dance life tour 2015 (formace „Tentokrát už ne ...“, taneční styl show dance), 3. místo na Mistrovství Čech show art Taneční skupina roku 2015 (formace „Tentokrát už ne ...“), 4. místo na Mistrovství Čech Freestyle Taneční skupina roku 2015 (formace „Pravá tvář“, hlavní věková kategorie). Formacemi „Copak je to za kocoura?“ a „Přijde si pro mě?“ se stala taneční skupina Místrem Čech show dance CDO Dance life tour 2015.

Úspěchy ve školním roce 2014/2015 zaznamenal i Aerobic club DDM Ústí nad Labem, který získal 22x zlato, 12x stříbro a 6x bronz. Hokejbalisté starších dorostenců skončili na 2. místě v Extralize.

Ve školním roce 2014/2015 proběhlo veřejné vystoupení – Akademie, které se zúčastnily předškolní děti s hudbou na nástroje a školní děti, které vystoupily již sedmým ročníkem Enjoy Dancing a čtvrtým ročníkem Enjoy aerobic.

Za zmínku také stojí:

- Dětský parlament, který má školící kurzy a spolupracuje s policií. Jako příklad lze uvést spolupráci, kdy děti (středoškoláci) jsou využívány ze strany policie při kontrolách prodeje alkoholu nezletilým dětem. Dětský parlament pořádá ve školách programy ohledně otázky šikany.
- akce typu zdravá výživa
- dětské televizní studio a rozhlasové studio, která jiná volnočasová zařízení neposkytují
- oblíbené kreativní workshopy
- od října 2014 zajišťuje DDM hlídání dětí v průběhu cvičení určeného maminkám

Veškeré nabízené činnosti DDM jsou propagovány na webových stránkách DDM, na informační tabuli u městského divadla. Nabídky jsou také rozesílány formou e-mailů na školy.

Tabulka č. 15: Hodnocení zájmové činnosti

Prvek hodnocení zájmové činnosti	Známka
Tematická zaměření kroužků pravidelného zájmového vzdělávání	1
Počet nabízených pravidelných zájmových činností	1
Zaměření kroužků podle věkové struktury	1
Možnost veřejné prezentace členů ZÚ	1
Tematická zaměření příležitostných akcí	1
Počet pořádaných příležitostných akcí	1
Počet pořádaných prázdninových táborů	1
Tematická zaměření táborů	1
Místa, kde se tábory odehrávají	2
Podmínky DDM pro spontánní aktivity	2
Nabídka spontánních aktivit	1
Spolupráce s MŠ a ZŠ	1
Celkové hodnocení	1,16

Zdroj: vlastní zpracování

5 Diskuze a výsledky výzkumu

Cílem diplomové práce bylo zjistit, zda Dům dětí a mládeže v Ústí nad Labem plní své stanovené poslání. Aby autorka práce mohla provést institucionální analýzu podle B. Malinowského, musela si opatřit veškeré informace, které zjišťovala za pomoci terénního výzkumu, vlastním pozorováním, studiem vnitro-organizačních materiálů poskytnutých ve zkoumané organizaci, studiem dostupných výročních zpráv a rozhovorem se zaměstnanci DDM.

Na základě zjištěných informací byla provedena podrobná institucionální analýza, při níž byly hodnoceny tyto prvky organizace: ekonomické předpoklady a projektová činnost, nemovitosti, směrnice, předpisy, interiér, zařízení, vybavení, personální zajištění organizace a zájmové vzdělávání – aktivity. Jednotlivé prvky byly hodnoceny známkou 1 až 5, přičemž známka 1 značí velmi dobrý stav, 2 značí dobrý stav s výskytem menších nedostatků, 3 značí průměrný stav, 4 značí vyhovující stav s výskytem větších nedostatků a 5 značí nevyhovující stav se zásadními nedostatky. Následující tabulka udává celkové hodnocení prvků institucionální analýzy.

Tabulka č. 16: Celkové hodnocení prvků institucionální analýzy DDM

Prvek hodnocení	Známka
Ekonomické předpoklady a projektová činnost organizace	1,20
Nemovitosti organizace	2,33
Směrnice a předpisy organizace	1,00
Interiér, zařízení a vybavení organizace	1,57
Personální zajištění organizace	1,40
Zájmové vzdělávání - aktivity	1,16
Celkové hodnocení	1,44

Zdroj: vlastní zpracování

Celkově byla činnost DDM hodnocena průměrnou známkou 1,44, což označuje „hranici“ mezi velmi dobrým a dobrým stavem s výskytem menších nedostatků. Výsledek hodnocení vypovídá o dobrém stavu organizace, kdy není ohroženo poslání DDM.

Ekonomické předpoklady a projektová činnost organizace byly ohodnoceny celkovou známkou 1,20 (viz tabulka č. 6, str. 59). Při hospodaření se organizace řídí obecně platnými právními předpisy pro hospodaření příspěvkových organizací. Od svého vzniku nevykazovala nikdy ztrátu. V roce 2014 činil její hospodářský výsledek zisk ve výši 286 725,88 Kč. Chod DDM je zajištěn pomocí finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu, od zřizovatele, z fondů EU, z prostředků získaných od účastníků zájmového vzdělávání a pronájmů sportovišť. Organizace dostatečně nevyužívá sponzory na pořádané akce, proto jí lze doporučit, aby se zaměřila na hledání sponzorů a nespolehala se tak jen na příspěvky od zřizovatele. Velmi kladně lze hodnotit činnost DDM, kdy plně využívá možnosti zapojovat se do česko-německých projektů.

Nemovitosti organizace byly ohodnoceny celkovou známkou 2,33 (viz tabulka č. 7, str. 62). Budova na adrese Velká Hradební (viz Příloha – Obrázek č. 5 a č. 6) je po rekonstrukci, vyhovuje účelům organizace. V okolí hlavní budovy se nachází zahrada a park, které jsou využívány pro činnost DDM. Do budoucna je třeba tyto prostory oplotit a tím zajistit „bezpečí“ účastníků pořádaných akcí. Sportoviště na Stadionu mládeže jsou ve výborném stavu, jediným nedostatkem je zastaralá budova (viz Příloha – Obrázek č. 45), kde se nachází zázemí sportovců, která v současné době vyžaduje rekonstrukci. Stejně tak i budova v Pražské ulici (viz Příloha – Obrázek č. 50) zcela nevyhovuje svému účelu a měla by se též zmodernizovat. Organizace by se měla zaměřit na získání finančních prostředků na rekonstrukci objektů. Tělocvičny na základních školách, které si DDM pronajímá pro realizaci tanečních kroužků, kroužků pro roztleskávačky a mažoretky, zcela vyhovují náplni jednotlivých kroužků.

Směrnice a předpisy organizace byly ohodnoceny celkovou známkou 1,00 (viz tabulka č. 8, str. 65). Veškeré dokumenty jsou k nahlédnutí v kanceláři ředitele. Vnitřní řád a Školní vzdělávací program jsou pečlivě zpracovány. Deníky zájmových útvarů jsou důkladně vedeny. Je v nich podrobně uveden celoroční plán práce, datum a čas schůzky, místo schůzek, počet hodin, počet přítomných účastníků, program schůzky a podpis vedoucího kroužku.

Interiér, zařízení a vybavení organizace byly ohodnoceny celkovou známkou 1,57 (viz tabulka č. 9, str. 68). Vzhledem k tomu, že je hlavní budova, ve které se odehrává největší část činnosti DDM po celkové rekonstrukci, je její vybavení moderní a plně funkční

(nábytek odpovídá proporcím jednotlivých věkových kategorií). Materiální podmínky pro jednotlivé kroužky jsou výborné. Materiální vybavení je průběžně doplňováno a obnovováno. Herny, učebny a klubovny jsou optimálně vybavené podle činnosti zájmového útvaru. Velmi nadstandardně je vybavena keramická dílna. Interiér DDM je esteticky vyzdobený výtvarnými pracemi účastníků. Výzdoba je aktuálně obnovována.

Personální zajištění organizace bylo ohodnoceno celkovou známkou 1,40 (viz tabulka č. 10, str. 71). V DDM pracují jak interní, tak i externí pracovníci. Pracovní tým tvoří 14 pedagogických pracovníků. Celková kvalifikovanost pedagogického sboru je 94,6 %. Čtyři pedagogové nesplňují odbornou způsobilost, z toho 2 si doplňují kvalifikaci studiem, na obsazení dvou pracovních míst vypsala ředitel výběrové řízení. V uplynulém školním roce pracovalo v DDM 117 externích pracovníků. Externí a dobrovolní pracovníci jsou průběžně pedagogicky proškoleni. V organizaci pracuje také 30 dobrovolníků bez nároku na honorář, kteří pomáhají při pořádaných akcích. Kolektiv interních zaměstnanců je stabilizovaný. Externí pracovníky se prozatím daří získávat na delší spolupráci.

Zájmové vzdělávání – aktivity byly ohodnoceny známkou 1,16 (viz tabulka č. 15, str. 81). DDM v Ústí nad Labem nabízí široké spektrum nabídky zájmové činnosti všem věkovým kategoriím. Ve školním roce 2014/2015 nabízela organizace 223 pravidelných zájmových činností. Pravidelné zájmové aktivity navštěvují nejvíce účastníci mladšího a staršího školního věku a středoškoláci. V uplynulém školním roce se účastnilo pravidelné zájmové aktivity 1 020 dětí předškolního věku a 1 522 žáků základních a středních škol; zároveň bylo uspořádáno 481 příležitostných akcí, kterých se zúčastnilo 17 386 účastníků; celkem bylo uspořádáno 76 pobytových akcí; spontánní aktivity navštívilo celkem 33 104 dětí, žáků i dospělých. DDM se výrazně prezentuje na veřejnosti. Některé zájmové útvary (taneční soubory, aerobičky, hokejbalisté) se účastní v soutěžích, nejen na regionální, celorepublikové, ale i na mezinárodní úrovni (účast na Mistrovství světa v šachu ve Vietnamu, Mistři světa v taneční soutěži HIP-HOP). Ve školním roce 2014/2015 uspořádala keramická dílna DDM dvě velké výstavy ve městě Ústí nad Labem (v Muzeu města a na hradě Sřtekově). V Muzeu města měl svou výstavu i zájmový kroužek „Škola malování“.

6 Závěr

V diplomové práci se autorka zabývala institucí pro trávení volného času mládeže do 18 let v Ústí nad Labem. Pro svou práci vybrala příspěvkovou organizaci Dům dětí a mládeže a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, jejímž zřizovatelem je od 1. 10. 2008 Statutární město Ústí nad Labem. Cílem diplomové práce bylo zjistit, zda instituce plní své poslání.

V teoretické části diplomové práce autorka vymezila pojmy dítě a mládež, volný čas, jeho rozvoj, funkce a možnosti. Dále uvedla v této části práce složky volného času, podmínky pro realizaci činností ve volném čase, faktory ovlivňující volný čas dětí a mládeže. Vymezila pojem výchovy jako takové. Věnována byla pozornost kapitolám o formálním vzdělávání, výchově mimo vyučování, hlavním funkcím výchovy mimo vyučování, systému aktivit a institucí volného času (tj. školská zařízení, která nabízejí volnočasové aktivity, nestátní neziskové organizace, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, živnostenské podnikání ve vztahu k dětem a mládeži). Poslední kapitola teoretické části se zabývala druhy příspěvkových organizací podle české právní úpravy, jejich fungováním, vznikem a hospodařením.

Pro výzkumnou část práce autorka získávala informace pomocí terénního výzkumu, vlastním pozorováním, studiem vnitro-organizačních materiálů, studiem dostupných výročních zpráv a rozhovorů se zaměstnanci DDM. Na základě zjištěných podkladů byla provedena institucionální analýza podle B. Malinowského, při níž byly hodnoceny jednotlivé prvky organizace: ekonomické předpoklady a projektová činnost, nemovitosti, směrnice, předpisy, interiér, zařízení, vybavení, personální zajištění organizace a zájmové vzdělávání – aktivity. Jednotlivé prvky byly hodnoceny známkou 1 až 5. Celkově byla činnost DDM hodnocena průměrnou známkou 1,44, což vypovídá o dobrém stavu organizace.

Na základě zjištěných skutečností autorka shledává nedostatky ve využívání sponzorů a okolního prostředí hlavní budovy v sídle Velká Hradební. Autorka doporučuje organizaci, aby zvážila větší využívání sponzorů při pořádání jednotlivých akcí. V současné době se

více spoléhá na příspěvky od zřizovatele. Dále doporučuje v rámci bezpečnosti účastníků jednotlivých akcí oplotit okolní zahradu a park.

Závěrem autorka konstatuje, že DDM plní svou funkci a výrazně se prezentuje na veřejnosti (v pravidelné zájmové činnosti se účastní téměř 3 500 dětí, mládeže i dospělých). Organizace nabízí velmi pestrou nabídku zájmových útvarů, jen v roce 2014/2015 jich bylo 223. Některé zájmové útvary (taneční soubory, aerobic, hokejbal) se účastní v soutěžích nejen na regionální, celorepublikové, ale i na mezinárodní úrovni (účast na Mistrovství světa v šachu ve Vietnamu, mistří světa v taneční soutěži HIP-HOP). Činnost DDM zasahuje i do zahraničí díky česko-německým projektům. Ojedinelá je také činnost zájmového útvaru Dětský rozhlas a Dětská televize ve spolupráci s Regionální televizí a Českým rozhlasem Sever, které se starají o propagaci činnosti DDM.

Seznam použitých zdrojů

CARR-GREGG, M., Shale, E. Pubertáči a adolescenti: průvodce výchovou dospívajících. 1. vyd. Praha: Portál, 2010, 200 s. ISBN 978-80-7367-662-9.

HÁJEK, B. a kol. Děti, vedoucí, volný čas. Praha: Institut dětí a mládeže MŠMT, 2004. ISBN 80-86787-06-1.

HÁJEK, B. a kol. Pedagogika volného času. 2. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2010, 128 s. ISBN 978-80-7290-471-6.

HÁJEK, B. a kol. Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy. 1. vyd. Praha: Portál, 2008, 240 s. ISBN 978-80-7367-473-1.

HOFBAUER, B. Děti, mládež a volný čas. 1. vyd. Praha: Portál, 2004, 176 s. ISBN 80-7178-927-5.

MALINOWSKI, B. A scientific theory of culture and other essays. Routledge, 2001, 240 s. ISBN 04-152-6251-8.

MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A. Mládež a delikvence. 1. vyd. Praha: Portál, 1998, 336 s. ISBN 80-7178-226-2.

PÁVKOVÁ, J. a kol. Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času. 2. vyd. Praha: Portál, 2001, 229 s. ISBN 80-7178-569-5.

PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. Pedagogický slovník. Praha: Nakladatelství Portál, 1995, ISBN 80-7178-029-4.

SOUKUP, V. Přehled antropologických teorií kultury. 1. vyd. Praha: Portál, 2000, 232 s. ISBN 80-7178-328-5.

SPOUSTA, V. a kol. Metody a formy výchovy ve volném čase, Kultura a umění ve výchově. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Pedagogická fakulta, 1996, ISBN 80-210-1275-7.

TICHÁ, I., HRON, J. Strategické řízení. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2002, 238 s. ISBN 978-80-213-0922-7.

VÁŽANSKÝ, M., SMÉKAL, V. Základy pedagogiky volného času. Brno: Nakladatelství Paido, 1995, 176 s, ISBN 80-901737-9-9.

Právní předpisy:

Vyhláška Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 472/2011 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů

Zákon 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících

Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje:

Český statistický úřad, Vývoj obyvatelstva České republiky. [online]. [cit. 2014-07-08]. Dostupný z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/BC0028FDA4/\\$File/1300641407.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/BC0028FDA4/$File/1300641407.pdf)>

Jednání zastupitelstva města Ústí nad Labem. 2010. Dodatek č. 3 k zřizovací listině DDM ÚL. [online]. [cit. 2014-08-10]. Dostupný z WWW: <http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CCcQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.usti-nl.cz%2Ffiles%2FZastupitelstvo_mesta%2Fdokumenty%2FOdbor_mestських_organizaci_a_sluzeb%2F28ZM_M5.doc&ei=LiMhVLfGB6XOygOMoYLgCg&usg=AFQjCNGT9HmScwRWOog0b15eMCPT_KywmA>

LOVĚTÍNSKÝ, Vojtěch, MYLKOVÁ, Odpověď na dotaz: Fungování příspěvkových organizací v České republice a vybraných zemích Evropy. [online]. [cit. 2015-10-11]. Dostupný z WWW: <http://www.avpo.cz/wp-content/uploads/2014/01/prispevkove_organizace_v_CR_a_EU.pdf>

MAŘÍKOVÁ, Hana. Zpráva o mládeži 2013, Základní informace o situaci mladých lidí v České republice. [online]. [cit. 2014-08-10]. Dostupný z WWW: <http://msmt.cz/file/33231_1_1>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, odbor pro mládež. Praha 2002. Volný čas a prevence u dětí a mládeže. [online]. [cit. 2014-07-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz>>

Projekt "ENERGIE pro zítřek". [online]. [cit. 2014-09-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.energieprozitek.eu/projekt.html>>

Projekt "Vyrůstat - Srůstat - Pokračování". [online]. [cit. 2014-09-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.vyrustat-srustat.eu/ziele.html>>

Region - projekt environmentální výchovy v Ústeckém a Karlovarském kraji, CZ.1.07/1.1.00/08.0036. [online]. [cit. 2014-07-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.enviregion.cz/cz/>>

ŠKARABELOVÁ, Simona. Příspěvkové organizace jako konkurent nestátním neziskovým organizacím. [online]. [cit. 2015-10-11]. Dostupný z WWW: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/studie_skarabelova_prispevkove_organizace_pro_web.pdf>

Účetní závěrka 2014 Domu dětí a mládeže a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, v Ústí nad Labem, příspěvková organizace. [online]. [cit. 2015-05-10]. Dostupný z WWW: <<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=22160198&subjektId=300550&spis=583313>>

Ostatní poskytnuté dokumenty organizací:

Certifikát MŠMT č. j.: MSMT-6062/2013-51 k odborné přípravě hlavních vedoucích dětských táborů s platností na léta 2013 – 2015 ze dne 18. 2. 2013

Deník zájmového útvaru pro školní rok 2013/2014

Knihy úrazů vedená od školního roku 2009/2010

Nabídka zájmových kroužků

Organizační řád účinný od 1. 10. 2013

Plán práce

Předpis k bezpečnosti práce účinný od 1. 1. 2009

Rozhodnutí MŠMT č. j.: MSMT-1728/2014-1 o udělení akreditace k provádění vzdělávacích programů akreditovaných pro účely zákona č. 563/2004 Sb., s platností akreditace do 9. 4. 2020, ze dne 10. 4. 2014

Rozhodnutí MŠMT č. j.: MSMT-1728/2014-1-47 k provádění vzdělávacího programu a vydávání osvědčení o absolvování „Studium pedagogiky k získání kvalifikace pedagoga volného času s platností akreditace do 9. 4. 2017, ze dne 10. 4. 2014

Směrnice o stanovení úplaty za zájmové vzdělávání účinná od 1. 9. 2012

Směrnice o stanovení úplaty za zájmové vzdělávání (Dodatek) účinná od 1. 10. 2013

Směrnice pro pedagogické pracovníky s nerovnoměrnou rozvrženou pracovní dobou
účinná od 2. 1. 2014

Školní vzdělávací program Domu dětí a mládeže a Zařízení pro další vzdělávání
pedagogických pracovníků, Ústí nad Labem, příspěvková organizace ze dne 1. 9. 2010 a
dodatku ze dne 1. 10. 2013

Vnitřní řád účinný od 1. 10. 2013

Výchovně vzdělávací cíle pravidelné zájmové činnosti DDM

Výpis z rejstříku škol a školských zařízení pořízený na webových stránkách MŠMT
(www.msmt.cz) dne 2. 10. 2014

Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2009 – 2010

Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2010 – 2011

Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2011 – 2012

Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2012 – 2013

Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2013 – 2014

Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2014 – 2015

Seznam použitých zkratk

DDM	Dům dětí a mládeže
EU	Evropská unie
ICM	Informační centrum mládeže
KÚ	Krajský úřad
LT	Letní tábor
MČR	Mistrovství České republiky
MŠ	Mateřská škola
NNO	Nestátní neziskové organizace
NZDM	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
OP	Operační program
OŘ	Organizační řád
PO	Příspěvková organizace
SMTur	Stanice mladých turistů
SR	Státní rozpočet
SVČ	Středisko volného času
ŠVP	Školní vzdělávací program
UJEP	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně
ÚSC	Územní samosprávný celek
VŘ	Vnitřní řád
ZÚ	Zájmový útvar

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Základní identifikační údaje organizace	42
Tabulka č. 2: Soupis nemovitého majetku	46
Tabulka č. 3: Přehled nákladů z hlavní a hospodářské činnosti za rok 2014	52
Tabulka č. 4: Přehled výnosů z hlavní a hospodářské činnosti za rok 2014.....	53
Tabulka č. 5: Rozpočty již zrealizovaných česko-německých projektů z dotačního programu Cíl3/Ziel3	54
Tabulka č. 6: Hodnocení ekonomických předpokladů	59
Tabulka č. 7: Hodnocení nemovitostí	62
Tabulka č. 8: Hodnocení směrnic a předpisů.....	65
Tabulka č. 9: Hodnocení interiéru, vybavení a zařízení	68
Tabulka č. 10: Hodnocení personálního zajištění	71
Tabulka č. 11: Počet pravidelných aktivit	73
Tabulka č. 12: Počet účastníků pravidelné zájmové činnosti podle věkového složení	74
Tabulka č. 13: Prázdninová činnost – počet akcí.....	76
Tabulka č. 14: Počet pořádaných soutěží.....	78
Tabulka č. 15: Hodnocení zájmové činnosti.....	81
Tabulka č. 16: Celkové hodnocení prvků institucionální analýzy DDM	82

Seznam grafů

Graf č. 1: Financování projektů	54
Graf č. 2: Věkové složení účastníků pravidelné zájmové činnosti	116
Graf č. 3: Návštěvnost na sportovištích	116

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Sídlo organizace ve Velké Hradební	60
Obrázek č. 2: Sídlo Stadionu mládeže	61
Obrázek č. 3: Sídlo Stanice mladých turistů.....	62
Obrázek č. 4: Organizační struktura DDM.....	69
Obrázek č. 5: Budova DDM na adrese Velká Hradební.....	96

Obrázek č. 6: Parkoviště u DDM.....	96
Obrázek č. 7: Parkoviště u silnice.....	97
Obrázek č. 8: Recepce DDM	97
Obrázek č. 9: Vstup do DDM	98
Obrázek č. 10: Bezbariérové zařízení	98
Obrázek č. 11: Kancelář zaměstnanců	98
Obrázek č. 12: Výtvarka	99
Obrázek č. 13: Orientační plán 3. patro	99
Obrázek č. 14: Orientační plán 1. patro	99
Obrázek 15: Projektor	100
Obrázek č. 16: Hry v ICM	100
Obrázek č. 17: Dětská televize	100
Obrázek č. 18: Dětská televize	101
Obrázek č. 19: Akvaristika	101
Obrázek č. 20: Počítačová učebna	101
Obrázek č. 21: Galerie	102
Obrázek č. 22: Divadelní sál.....	102
Obrázek č. 23: Herna pro větší	102
Obrázek č. 24: Herna pro větší	103
Obrázek č. 25: Herna	103
Obrázek č. 26: Hudebna.....	103
Obrázek č. 27: Informační centrum mládeže.....	104
Obrázek č. 28: Klubovna skřítki	104
Obrázek č. 29: Keramická dílna	104
Obrázek č. 30: Keramická dílna	105
Obrázek č. 31: Přírodovědný koutek	105
Obrázek č. 32: Klubovna	106
Obrázek č. 33: Kuchyňka.....	106
Obrázek č. 34: Malý taneční sál.....	106
Obrázek č. 35: Sál jógy a orientálních tanců	107
Obrázek č. 36: Šachy	107
Obrázek č. 37: Šatna	107

Obrázek č. 38: Šatna	108
Obrázek č. 39: Šatna před oddělením keramiky	108
Obrázek č. 40: Velký taneční sál	108
Obrázek č. 41: Sál bojových umění	109
Obrázek č. 42: Skříňky k odkládání věcí	109
Obrázek č. 43: Tělocvična	110
Obrázek č. 44: Turistika.....	110
Obrázek č. 45: Objekt Stadionu mládeže.....	111
Obrázek č. 46: Víceúčelové hřiště	111
Obrázek č. 47: Hokejbalové hřiště.....	112
Obrázek č. 48: Skate park	112
Obrázek č. 49: Víceúčelové hřiště	112
Obrázek č. 50: Stanice mladých turistů	113
Obrázek č. 51: Taneční skupina roku	113
Obrázek č. 52: Taneční soubor	113
Obrázek č. 53: Logo DDM	114
Obrázek č. 54: Žádanka o povolení čerpání finančních prostředků	114
Obrázek č. 55: Přihláška pro děti.....	115

Přílohy

Obrázek č. 5: Budova DDM na adrese Velká Hradební

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 6: Parkoviště u DDM

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 7: Parkoviště u silnice

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 8: Recepce DDM

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 9: Vstup do DDM

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 10: Bezbariérové zařízení

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 11: Kancelář zaměstnanců

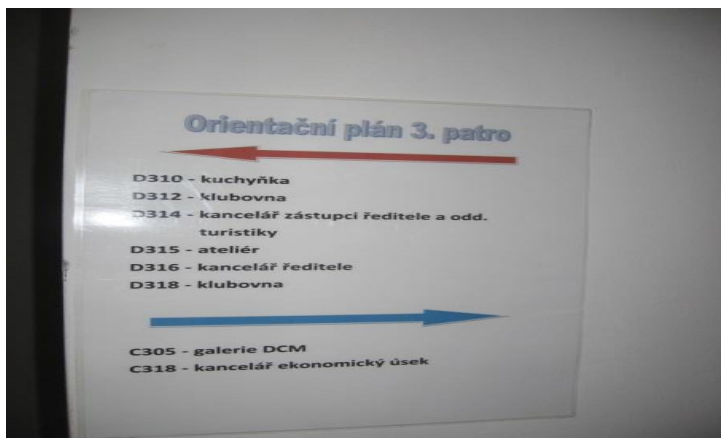
Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 12: Výtvarka

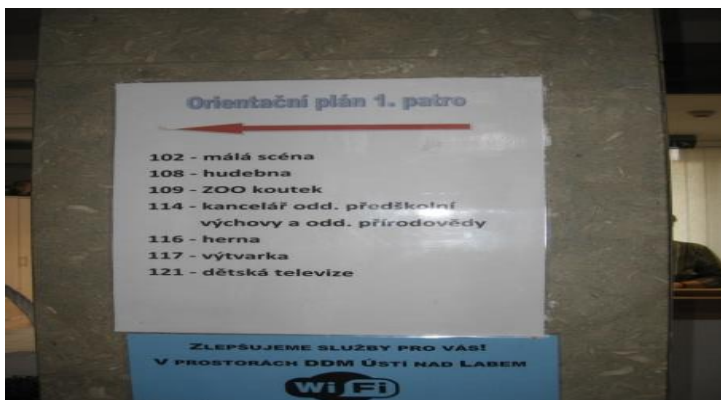
Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 13: Orientační plán 3. patro

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 14: Orientační plán 1. patro

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek 15: Projektor

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 16: Hry v ICM

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 17: Dětská televize

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 18: Dětská televize

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 19: Akvaristika

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 20: Počítačová učebna

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 21: Galerie

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 22: Divadelní sál

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 23: Herna pro větší

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 24: Herna pro větší

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 25: Herna

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 26: Hudebna

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 27: Informační centrum mládeže

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 28: Klubovna skřítki

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 29: Keramická dílna

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 30: Keramická dílna

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 31: Přírodovědný koutek

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 32: Klubovna

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 33: Kuchyňka

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 34: Malý taneční sál

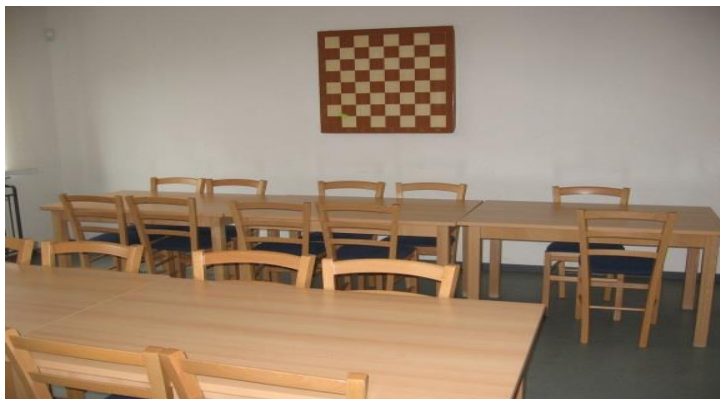
Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 35: Sál jógy a orientálních tanců

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 36: Šachy

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 37: Šatna

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 38: Šatna

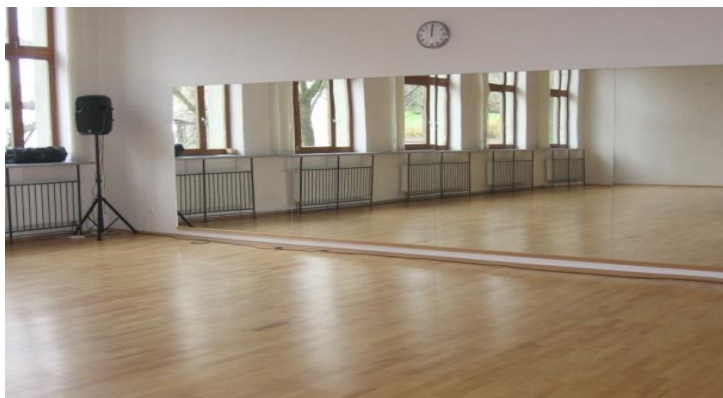
Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 39: Šatna před oddělením keramiky

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 40: Velký taneční sál

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 41: Sál bojových umění

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 42: Skříňky k odkládání věcí

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 43: Tělocvična

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 44: Turistika

Zdroj: Vlastní fotografie

Obrázek č. 45: Objekt Stadionu mládeže

Zdroj: Fotografie DDM

Obrázek č. 46: Víceúčelové hřiště

Zdroj: Fotografie DDM

Obrázek č. 47: Hokejbalové hřiště

Zdroj: Fotografie DDM

Obrázek č. 48: Skate park

Zdroj: Fotografie DDM

Obrázek č. 49: Víceúčelové hřiště

Zdroj: Fotografie DDM

Obrázek č. 50: Stanice mladých turistů

Zdroj: Fotografie DDM

Obrázek č. 51: Taneční skupina roku

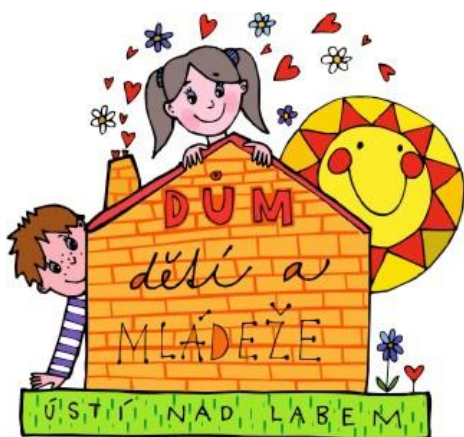
Zdroj: Fotografie DDM

Obrázek č. 52: Taneční soubor

Zdroj: Fotografie DDM

Obrázek č. 53: Logo DDM

Zdroj: DDM Ústí nad Labem

Obrázek č. 54: Žádanka o povolení čerpání finančních prostředků

Dům dětí a mládeže a Zařízení pro další vzdělávání
pedagogických pracovníků, Ústí nad Labem,
příspěvková organizace
Velká Hradební 1025/19, 400 01 Ústí nad Labem
IČO 75150131

Žádanka o povolení čerpání finančních prostředků

Žadatel(ka) : částka: Kč termín:.....

Finanční prostředky budou použity na:

.....

Čerpání finančních prostředků je určeno pro:

.....

V Ústí n. L. dne: podpis žadatele:

Čerpání finančních prostředků bylo schváleno

Jan Eichler, příkazce operace:

~~Pavčina Babická~~, Gabriela Stuchla'
správce rozpočtu a hlavní účetní:

Zdroj: DDM Ústí nad Labem

Obrázek č. 55: Přihláška pro děti

Dům dětí a mládeže a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Ústí nad Labem příspěvková organizace
Velká Hradební 19, vchod z Bělehradské ulice
Tel.: 475 210 861 e-mail: info@ddmul.cz; www.ddmul.cz

PŘIHLÁŠKA PRO DĚTI

Školní rok: _____

Název kroužku, kurzu: _____

Den schůzek: po út st čt pá čas: _____

NEVYPLŇOVAT !!!

Datum zahájení: _____

Datum ukončení: _____

Jméno a příjmení: _____ Rodné číslo: _____

Adresa bydliště: _____

PSČ: _____ Státní občanství: _____

Mobil člena: _____ E-mail člena: _____

Zdravotní potíže: _____ Pojišťovna: _____

Zákonný zástupce: _____ Mobil 1: _____

E-mail: _____ Mobil 2: _____

Zaměstnavatel: _____

Navštěvovalo dítě v předešlých letech kroužky v DDM? ano ne

V aktuálním roce navštěvuje: NIC MŠ ZŠ SŠ - SOU

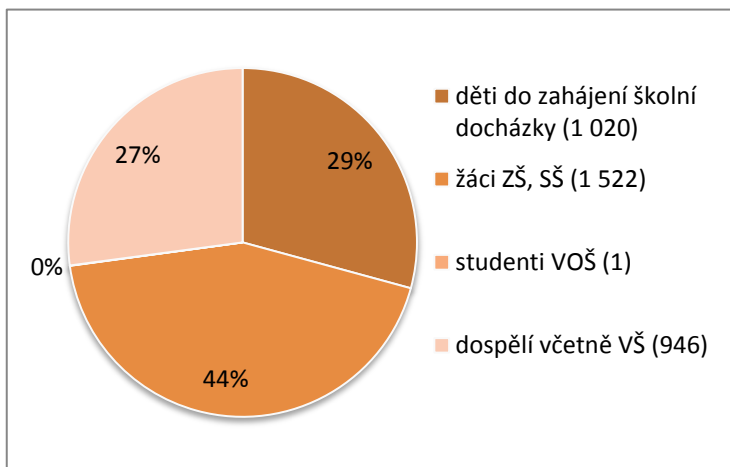
Jsem seznámen s výňatkem vnitřního řádu na druhé straně přihlášky

V Ústí nad Labem dne: _____

podpis zákonného zástupce: _____

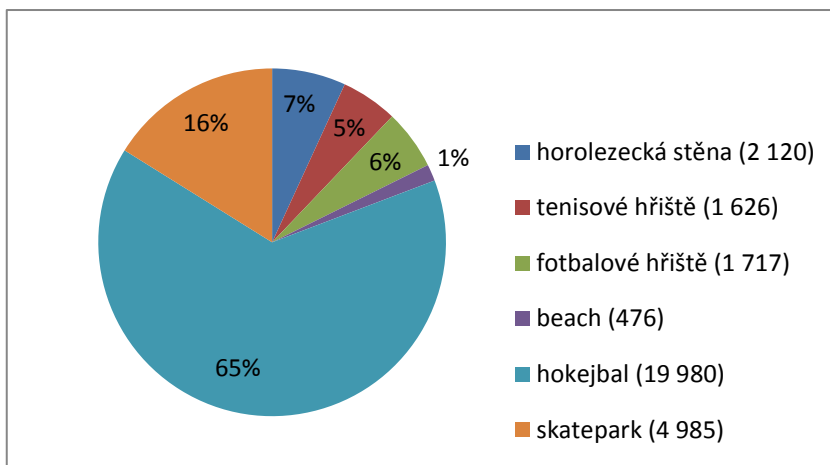
Zdroj: DDM Ústí nad Labem

Graf č. 2: Věkové složení účastníků pravidelné zájmové činnosti

Zdroj: DDM Ústí nad Labem (vlastní zpracování)

Graf č. 3: Návštěvnost na sportovištích

Zdroj: DDM Ústí nad Labem (vlastní zpracování)